

**Міністерство освіти і науки України
Херсонська обласна державна адміністрація
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Херсонський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування,
державних підприємств, установ і організацій
Навчально-науковий центр «Інститут післядипломної освіти та
дорадництва»
Херсонська державна морська академія
Громадська організація «Глобальний погляд»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Публічне управління та адміністрування
у процесах економічних реформ»
з дистанційною участю**

Том II

11 листопада 2020 року

м. Херсон

Оргкомітет конференції

Кирилов Юрій Євгенович – доктор економічних наук, професор, ректор Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Бутрій Дмитро Степанович – перший заступник голови Херсонської обласної державної адміністрації

Грановська Вікторія Григорівна – доктор економічних наук, доцент, перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Аверчев Олександр Володимирович – доктор сільськогосподарських наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Крикунова Вікторія Миколаївна – кандидат економічних наук, декан економічного факультету Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Потравка Лариса Олександрівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Вольська Олена Михайлівна – доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного управління та адміністрування Херсонського державного аграрно-економічного університету;

Білорусов Сергій Георгійович – кандидат технічних наук, доцент, заслужений працівник освіти України, директор Херсонського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій;

Грицук Ігор Валерійович – доктор технічних наук, професор кафедри експлуатації суднових енергетичних установок Херсонської державної морської академії;

Булгаков Микола Петрович – кандидат технічних наук, доцент кафедри експлуатації суднових енергетичних установок Херсонської державної морської академії;

Абсава Людмила Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, голова Громадської організації «Глобальний погляд»;

Карташова Ольга Григорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Херсонського державного аграрно-економічного університету.

УДК 35: 33.021.8

Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з дистанційною участю, Том II, 11 листопада 2020 р. – Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. – 79 с.

У матеріалах конференції висвітлені передові науково-практичні результати досліджень, отримані в галузі публічного управління та адміністрування. Для студентів, аспірантів, науковців та фахівців.

© Колектив авторів, 2020

© ДВНЗ «ХДАУ», 2020

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ДО УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Шановні учасники конференції!

Щиро вітаю всіх з початком роботи IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ»!

Конференція проводиться кафедрою публічного управління та адміністрування Херсонського державного аграрно-економічного університету та спрямована на вирішення актуальних напрямів розвитку публічного управління та адміністрування, як основи становлення будь-якого суспільства.

Даний захід покликаний поєднати зусилля науковців, представників органів влади та місцевого самоврядування, підприємців та громадськості для пошуку механізмів подальшої взаємодії заради сталого розвитку територій, регіонів, розбудови нашої України. Серед актуальних питань суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку держави є реформування місцевого самоврядування, ефективного функціонування територіальних громад, забезпечення доступу їх мешканців до якісних адміністративних, соціальних та інших послуг.

Одним із найбільш дієвих інструментів публічного управління щодо формування національної свідомості, відповідальності є проведення науково-освітніх заходів, під час яких поєднуються теоретичні знання, наукові здобутки, практичний досвід представників різних регіонів України.

Маю надію, що досвідчені професіонали надихнуть молодь до розуміння власної ролі в соціально-економічному житті свого району, міста, країни, допоможуть у вихованні почуття відповідальності за свою громаду та країну.

Бажаю учасникам конференції натхнення, конструктивних дискусій, нових ідей, плідної та творчої роботи, взаємного збагачення новими знаннями та успішного втілення всіх задумів! Сподіваюсь на подальшу плідну співпрацю!

З повагою,
ректор ХДАЕУ

Юрій КИРИЛОВ

СЕКЦІЯ «ДЕРЖАВНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ»	7
Боліла С.Ю., МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖЕВИХ ПЕРЕВАГ РЕГІОНУ	7
Нікітенко С.В. ПРОБЛЕМИ ВІДКЛИКАННЯ ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ ПІСЛЯ ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНОДАВСТВА	10
Явтушенко А.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	14
СЕКЦІЯ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»	18
Виноградова Т.І. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УПРАВЛІНЦІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ В ХЕРСОНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	18
Гентош Б.С. РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ЯК ВІДХІД ВІД АДМІНІСТРАТИВНО- КОМАНДНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ	23
Вольська О.М., Зарецька А.С. ВИРІШЕННЯ КАДРОВИХ ПРОБЛЕМ У СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	26
Карташова О.Г. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДОТРИМАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19	29

**СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИЧНИЙ
РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ»**

32

Сімонцева Л.О.

ЩОДО ПИТАНЬ ВИЗНАННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ,
ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ БАНКРУТОМ

32

**СЕКЦІЯ «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В
УМОВАХ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ»**

36

Пічура І.О., Потравка Л.О.

БРЕНД ТЕРИТОРІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
РОЗВИТКОМ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

36

**СЕКЦІЯ «ІСТОРИЧНО-НАЦІОНАЛЬНІ ТА ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
СУЧАСНОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ»**

40

Коновалов О.Л.

ПРОЕКТИ МУНІЦИПАЛЬНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ НА ПОЧАТКУ
XX СТ. ТРАМВАЙ У М. ХЕРСОНІ

40

Крамчанін О.В.

ПОЗОВНА ДАВНІСТЬ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

44

**СЕКЦІЯ «СТАЛИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ В
УМОВАХ ПРОДОВОЛЬЧИХ, ЕКОЛОГІЧНИХ ТА ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ»**

48

Акімова Ю.М., Сапельнікова Н.Л.

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ ХЕРСОНСЬКОЇ
ОБЛАСТІ

48

Медвідь В.Ю., Стеценко Я.Е.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	51
Мул В.В., Пічура В.І.	
ДОСЛІДЖЕННЯ АГРОЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ҐРУНТІВ ХЕРСОСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЇХ ЕКОЛОГОАГРОХІМІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ	54
СЕКЦІЯ «ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА»	61
Лобода О. М.	
ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ В КОРПОРАТИВНИХ МЕРЕЖАХ	61
СЕКЦІЯ « СУЧАСНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА МОВНА ПОЛІТИКА У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ»	64
Володченко В.Г., Володченко С.В.	
СУЧАСНІ ЗАСОБИ КОМУНІКАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ	64
Панкратьєва Т.Л.	
КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ	67
Рудік Н.М., Волков М.Ю.	
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ	70
Скакун Ю.В.	
МЕДІАЦІЯ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	75
Відомості про авторів	78

**«ДЕРЖАВНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА РОЗВИТОК
ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ»**

Боліла С.Ю.,

к.с.-г.н., доцент кафедри менеджменту та інформаційних технологій

Херсонський державний аграрно-економічний університет,

м. Херсон

**МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ
ІМІДЖЕВИХ ПЕРЕВАГ РЕГІОНУ**

Для того, щоб розширити свої можливості в сфері економічної діяльності, регіонам та містам необхідно мати навички залучення інвесторів, підприємств, мешканців та туристів. Території, як і товари та послуги, потребують маркетингових заходів. Як наголошують науковці, маркетинг територій - передова ідея, філософія розвитку території, яка буде задовольняти потреби та очікування цільових ринків [1-3].

Основною задачею маркетингу території є визначення, які ресурси є в розпорядженні регіонів-конкурентів, і пошук способів диференціювання та позиціонування свого регіону таким чином, щоб виділитися у свідомості цільових груп. Маркетинг територій це не просто сприяння просуванню регіону на ринку, бо просування само по собі не приносить користі депресивному регіону, натомість допомагає потенційним споживачам якнайскоріше виявити його неблагополуччя. Призначення маркетингу для розвитку регіону полягає саме в тому, щоб створити стійкі іміджеві переваги регіону з рахунок реалізації вдалої стратегії позиціонування на основі аналізу маркетингового бізнес середовища та потенціалу території.

Регіональний маркетинг – це певний спосіб мислення і дій керівників регіонального рівня, нова ділова філософія активної підприємницької діяльності в регіоні, в основі якої – прагнення задовольнити виявлені потреби конкретних людей, груп споживачів, підприємств, як в даному регіоні, так і за його межами (дія на вибраних ринках) у відповідних товарах – готової продукції, технології, послугах, інформації тощо.

Слід за уважити, що регіон як територіально-організаційна одиниця з погляду маркетингових підходів є особливим об'єктом, який відрізняється комплексом вихідних маркетингових факторів, суб'єктами маркетингової діяльності та навіть цільовими групами. Необхідність подальшої розробки саме маркетингу регіонів як базової теорії територіального маркетингу пояснюється передусім тим, що цього вимагають динамічні процеси регіоналізації, підвищення ролі регіону як самостійного ринкового суб'єкта та зміна його позицій у суспільно-політичному середовищі. Головні цілі маркетингу території такі:

- підвищення/збереження конкурентоспроможності розміщених в регіоні підприємств, в тому числі різногалузевого спрямування;
- покращення ступеню ідентифікації громадян зі своєю територією проживання;
- залучення до регіону нових підприємств;
- підвищення рівня популярності території за її межами.

Маркетинг регіону, виступаючи складовою частиною регіональної економічної політики, включає в себе розробку і реалізацію довгострокової концепції комплексного розвитку економіки та соціальної сфери території.

Деякі експерти пропонують під регіональним маркетингом розуміти управління процесом створення вартості регіону на всіх етапах від моніторингу маркетингових можливостей і розробки концепції регіонального розвитку до просування регіонального бренду на світовий ринок.

Одним з інструментів маркетингу території, метою якого є підвищення іміджу території, підвищення інформованості, збільшенні кількості залучених інвестицій, збільшення участі території у регіональних та державних програмах, є територіальний брендинг. Сьогодні територіальний брендинг – це найбільш ефективний інструмент активного позиціонування регіону, процес побудови, розвитку та управління брендом, мета якого - створення сильного і конкурентоспроможного регіону.

Сьогодні намітилася стійка тенденція розглядати бренд території як сукупність неминущих цінностей, що відображають неповторні оригінальні споживчі характеристики даної території і спільноти, широко відомі, що одержали суспільне визнання і користуються стабільним попитом споживачів. Бренд формується на основі яскраво вираженого позитивного іміджу території, в основі якого лежать унікальні можливості задоволення тих чи інших запитів її споживачів, що є вищим проявом емоційних споживчих переваг (унікальна культура та гостинна атмосфера, історична спадщина, неповторні природні ресурси та чиста екологія, цікавий побут, органічне виробництво та ремесла тощо). Одночасно він виступає як найважливіший фактор конкурентних переваг і доходів території, цінний актив економіки.

Таким чином, застосування маркетингових інструментів та технологій для формування брендів територій має стати ключовою складовою комплексної роботи зі створення та просування позитивного іміджу країни, регіонального розвитку та розвитку територіальних громад, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки на внутрішньому і зовнішньому ринках. Водночас, конкурентоспроможна продукція теж може стати об'єктом реклами регіону. В такому разі, пріоритетною стає реклама, спрямована на доповнення і підвищення престижу регіону та підприємств-експортерів, поєднання їх брендів для підсилення результату впливу на цільову аудиторію.

Література

1. Братаніч Б. В. Філософія маркетингу як когнітивний феномен. Гуманітарний вісн. Запоріз. держ. інж. акад. : зб. на ук. пр. / гол. ред. В. Г. Воронкова. Запоріжжя: ЗДІА, 2007. Вип. 29. С. 64–71.
2. Божкова В. В. Застосування некомерційного маркетингу на муніципальному та регіональному рівнях. Маркетинг і реклама. 2005. №9. С. 38–43.
3. Брендинг міст: досвід країн Вишеградськ ої групи для У країни / за заг. ред. О. І. Соскіна. К. : Інститут трансформації суспільства, 2011. 80 с.

Нікітенко Сергій Валерійович

доцент кафедри публічного управління та адміністрування, к.і.н.,
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

ПРОБЛЕМИ ВІДКЛИКАННЯ ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ ПІСЛЯ ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНОДАВСТВА

Відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою регламентовано Розділом V Закону України «Про статус депутатів місцевих рад». З 2015 по 2020 роки існували певні проблеми із застосуванням цієї норми, головними з яких були неможливість провести перевірку підписів виборців та завершити процедуру. Хоча, слід зазначити, що декілька випадків завершення процедури все ж таки відбулося.

У 2020 році до вказаного закону було внесено ряд змін Законом України від 16.07.2020 р. №805-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення виборчого законодавства».

До статті 37 Закону серед підстав для відкликання депутата місцевої ради додали: невходження депутата, обраного в багатомандатному виборчому окрузі, до фракції місцевої організації партії, за виборчим списком якої він обраний, або припинення членства депутата місцевої ради у фракції. Останній пункт став новелою, хоча все одно, важко зрозуміти, чому виборці мають починати складний процес відкликання депутата, тільки тому, що він покинув склад фракції. На цей випадок законодавець додав право вносити пропозицію про відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою (не раніше ніж через рік з моменту набуття таких повноважень) місцевим організаціям політичних партій.

У разі прийняття на зборах виборців рішення щодо внесення пропозиції про відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою на цих зборах утворюється ініціативна група для збирання підписів виборців відповідного виборчого округу на підтримку пропозиції про відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою (далі - ініціативна група), до складу якої можуть бути включені виборці відповідного округу, та затверджується її персональний склад.

Всі ці, та інші положення статті 37 згаданого Закону залишилися незмінними. Але, законодавець додав певні новели.

Так, рішення про внесення пропозиції щодо відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою місцевою організацією політичної партії, від якої його обрано депутатом, тепер може прийматися на зборах (конференції) цієї організації, яка проводиться у порядку, передбаченому статутом політичної партії. Таке рішення приймається не менше ніж двома третинами голосів присутніх учасників (делегатів) зборів (конференції).

Голова, а в разі його відсутності - заступник голови, а в разі відсутності голови та його заступника - секретар територіальної виборчої комісії на наступний день з дня одержання повідомлення про проведення зборів виборців чи зборів (конференції) місцевої організації політичної партії, на яких було

прийняте рішення про внесення пропозиції щодо відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою, інформує депутата та місцеву раду.

На підтримку пропозиції про відкликання депутата місцевої ради, обраного у єдиному багатомандатному виборчому окрузі, має бути зібрана така кількість підписів, що є більшою за виборчу квоту, яка була визначена згідно із Виборчим кодексом України під час проведення виборів, за результатами яких він був обраний депутатом. Наприклад, для Херсонської міської ради квота складає 1010 голосів. Процедура збору підписів не змінилася, отже зупинятися на ній ми не будемо.

Після завершення збирання підписів, але не пізніше дня закінчення строку збору підписів, передбаченого частиною другої статті 40 Закону, заповнені підписні листи збираються офіційним представником ініціативної групи, прошиваються та скріплюються підписами офіційного представника та не менше трьох членів ініціативної групи із зазначенням кількості зібраних підписів та не пізніш як на другий день разом з протоколом зборів виборців, документами проведених зборів, передбаченими частинами четвертою і п'ятою статті 38 цього Закону, передаються до територіальної виборчої комісії, що встановила результати відповідних місцевих виборів.

Загалом на фоні внесених у 2020 році змін до Закону можна констатувати, що процедура відклику депутата стала більш реальною та можливою.

Крім того, законотворцем було внесено зміни і у Закон України «Про Державний реєстр виборців», а саме статтю 26 Закону, згідно цих змін персональні дані Реєстру можуть бути використані для проведення перевірки достовірності відомостей про виборців, які поставили свої підписи у підписних листах на підтримку проведення всеукраїнського референдуму, на підтримку пропозиції про відкликання депутата місцевої ради та сільського, селищного, міського голови за народної ініціативи, а також відомостей, що подаються до відповідних виборчих комісій стосовно кандидатів, уповноважених та

довірених осіб, членів ініціативної групи референдуму, кандидатур до складу виборчих комісій.

Вказаними змінами було усунуто одну з ключових перепон у процедурі відклику депутата, а саме можливість перевірки підписних листів за допомогою відомостей з Реєстру виборців, чого раніше зробити було не можливо, але, що вимагалось в обов'язковому порядку.

При цьому всьому вважаємо, що проведення відклику депутата місцевої ради за ініціативою місцевої організації політичної партії, від якої його обрано депутатом все ж є більш реальним оскільки процедура такого відклику вимагає менше зусиль при їх проведенні та організації.

У будь-якому разі до формування судової практики з розгляду такої категорії судових справ, говорити про абсолютну досконалість встановленого законодавством механізму відклику передчасно.

Література

1. Про державний реєстр виборців: Закон України No 698-V. 22.02.2007 // Відомості Верховної Ради України. 2007. No 20. Ст. 282. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-16>
2. Про політичні партії в Україні: Закон України No 2365-III. 05.04.2001 // Відомості Верховної Ради України. 2001. No 23. Ст. 118; 2014. No 22. Ст. 794. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
3. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України No 93-IV. 11.07.2002 // Відомості Верховної Ради України. 2002. No 40. Ст. 290. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/93-15>
4. Ганзюк К., Нікітенко С. Пропозиції до політики щодо врегулювання статусу депутата місцевої ради. USAID, 2017. URL: <http://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2017/09/DeputyPolicy.pdf>

Явтушенко Альбіна Валеріївна

асистент кафедри публічного управління та адміністрування,
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Однією з наймасштабніших реформ становлення розвитку територій, вважається реформа децентралізації в результаті якої станом на 01.10.2020 р. в Україні зареєстровано 1438 громад, які включили в себе 119 районів, дана реформа являється стратегічною, адже свій початок вона бере, за часи правління старої влади, і активно продовжується до сьогодні[1].

Незважаючи на відносну успішність реформи, яка зокрема, проявилася в тому, що кількість ОТГ починаючи з 2015 р. зросла більш як у п'ять разів, все ще залишаються регіони, які значно відстають у децентралізаційних процесах і, на жаль, однією з таких областей є Херсонська[2].

В рейтингу областей, щодо формування спроможних громад Херсонська область посідає 19 місце(табл. 1).

Низькі показники площі територій громад, задіяних у децентралізації (тільки 35% від загальної площі області), кількості населення, яке проживає в ОТГ (27% від загальної кількості жителів) – це ті фактори, які не дають змоги стверджувати, що Херсонщина, як мінімум, є вдалим прикладом стратегії децентралізації, а враховуючи низьку ефективність існуючих ОТГ, слід говорити про важливість перегляду політики децентралізації у Херсонській області.

Рейтинг областей, щодо формування спроможних громад

Область	Рейтинг	Рейтинг областей щодо формування спроможних громад						
		1	2	3	4	5	6	7
		Площа ОТГ	Кількість населення ОТГ, тис. осіб	Кількість не об'єднаних ОТГ	Райони не охоплені об'єднанням	Кількість ОТГ з чисельністю менше 5 тис. осіб	ОТГ з адміністративними центрами у містах обласного значення	Покриття Перспективними планами
Житомирська	1	3	5	2	1	10	3	4
Волинська	6	6	10	6	1	9	11	1
Луганська	12	10	7	7	10	21	11	1
Херсонська	19	16	17	15	13	18	1	9
Львівська	20	20	19	20	11	7	11	12

На початку становлення реформи, в 2015 році, на Херсонщині утворилась тільки одна громада, але протягом наступних років динаміка створення ОТГ в області зростає, так станом на сьогоднішній день, кількість ОТГ в Херсонській області становить 49, які включають в себе 5 районів. (рис.1).

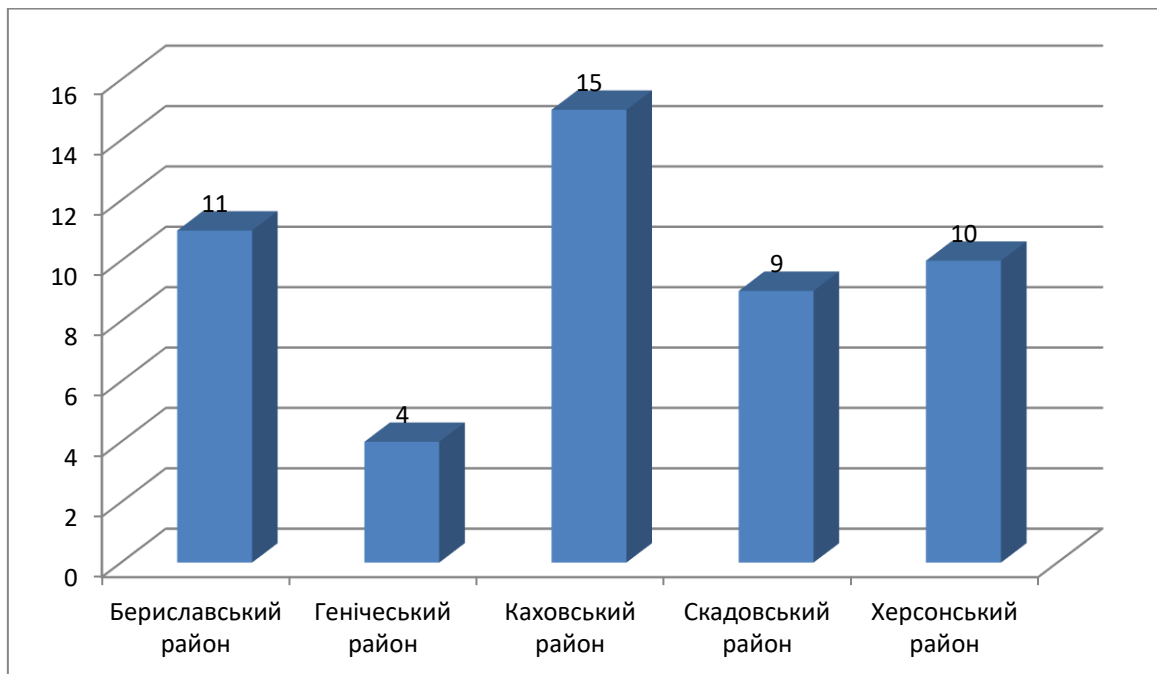

Рисунок 1. Дані про кількість територіальні громад у Херсонській області станом на 2020 рік

Метою реформи, є не лише нарощення кількості ОТГ, а в першу чергу це отримання громадами ресурсів, формування якісного кадрового забезпечення, підвищення рівня конкурентоспроможності регіону, територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток. Це і є запорукою ефективного розвитку ОТГ. На Херсонщині переважна більшість громад, показали себе з боку успішних об'єднань, але це не є основою, вважати що новоутворені громади не матимуть шансу на такий результат.

Для досягнення таких результатів, необхідно підтримувати постійний зв'язок з населенням, розвивати доступні цифрові комунікації, як майданчик для вирішення загальних питань, надавати більшого значення розвитку сільському туризму, адже майже всі райони області мають досить вдале географічне розміщення, тому легко можуть стати туристичними зонами. Не менш важливу роль в становленні ОТГ відіграє бюджет, а точніше, грамотне розпорядження ним. Нажаль на сьогоднішній день, в загальному рейтингу держави, щодо динаміки валового прибутку, Херсонська область вважається регіоном з найнижчим рівнем валового регіонального продукту за останні роки, середній обсяг валового регіонального продукту на одну особу за останні роки в нашій області становить 110331,3 грн на одну особу[3].

Незважаючи на те, що з моменту становлення реформи минуло майже 5 років, і за цей час, є чіткі настанови до умов створення та функціонування ОТГ, все ж таки в більшості районів присутнє побоювання втрати власної самоврядної, фінансової, економічної самобутності, очевидним також є спротив місцевої влади, адже створення ОТГ передбачає передачу основних правових та фінансових інструментів громадам, що в свою чергу мінімізує вплив місцевих органів.

Варто зазначити, що для ефективного впровадження та функціонування ОТГ, в сучасних умовах необхідно в першу чергу налагодити інформаційну систему підтримки та надання юридичної допомоги членам об'єднаних територіальних громад, органам місцевого самоврядування необхідно чітко

визначити свої повноваження та функції в процесі децентралізації, а населенню налагодити взаємодію з керівництвом громади для досягнення спільних цілей. Громадам, які тільки проявили ініціативу об'єднання, якнайшвидше зібрати та затвердити пакет законодавчо-нормативних документів з питань децентралізації, спрямованих на поєднання різних ресурсів (фінансових, адміністративних) для розв'язання спільних проблем соціально-економічного розвитку територій, які б підштовхнули та впорядкували розвиток громади. Основною проблемою яка стосується всіх громад, являється якість надання адміністративних послуг та кваліфікацію державних службовців на місцях.

Таким чином, процес децентралізації влади, що триває, є запорукою успішного розвитку та процвітання України в перспективі, оскільки тільки органи місцевого самоврядування можуть ефективно вирішувати існуючі проблеми регіону та діяти в інтересах місцевого населення. Крім цього, децентралізація відіграє роль стимулятора посилення мотивації місцевої влади до нарощування дохідної бази місцевих бюджетів з одночасним ефективним вирішенням регіональних проблем.

Література

1. Офіційний сайт міста Херсон [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.city.kherson.ua/>
2. Наумов О. Концепція регіональної інвестиційної програми Херсонської області: О. Наумов, І. Бігун. Економіка України. – 2004. – № 2.
3. Веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»**

Виногорова Т.І.

старший викладач кафедри загальноекономічних дисциплін

Херсонський державний аграрно-економічний університет,

м. Херсон

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ
УПРАВЛІНЦІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ В ХЕРСОНЬСЬКОМУ
ДЕРЖАВНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

В умовах сьогодення стає очевидним, що повільна реакція системи освіти на проблему розвитку професійної мобільності незмінно призводить до зниження конкурентоспроможності фахівців на ринку праці. Значення професійної мобільності зумовлено зовнішніми та внутрішніми причинами. Зовнішні причини визначаються змінами у середовищі життєдіяльності людини і можуть мати глобальний та індивідуальний характер. Глобальні зміни відбиваються насамперед у реформуванні структури зайнятості, пов'язаної зі структурними зрушеннями в економіці, а саме: перетворенні галузевої структури господарства, зміні співвідношень правових форм підприємств, змінами у свідомості українських громадян, що стосуються перетворення ставлення до необхідності та можливості змінювати професійний статус і рід занять стільки разів на життя, скільки буде потрібно. Ці зовнішні глобальні причини доповнюються внутрішніми, що зумовлені індивідуальними особливостями, пов'язаними зі спрямуванням особистості.

Тому пріоритетним завданням сучасної системи освіти є підготовка кваліфікованого та конкурентоспроможного фахівця, який володіє певним рівнем знань, умінь і навичок, та може практично застосувати їх для успішного досягнення поставленої мети. За таких умов якісна професійна освіта має забезпечувати формування сукупності інтегрованих знань, умінь та якостей особистості - професійну компетентність фахівця. Тому актуальною є проблема формування професійної компетентності майбутніх фахівців, зокрема економічного профілю.

Різні аспекти підготовки фахівців економічних спеціальностей досліджували: В. П. Приходько, В. Г. Черевко, Є. А. Іванченко, В. Т. Лозовецька; Л. М. Дибкова, Н. В. Баловсяк, Г. О. Копил, В. Б. Уйсімбаєва та ін. Найвизначеніший і зарубіжний досвід розвитку педагогічної думки свідчить про актуальність потреби у розробці теоретичних основ та практичних шляхів формування професійної компетентності майбутнього фахівця. Аналіз наукової літератури засвідчив, що професійна мобільність сьогодні виступає найважливішою складовою кваліфікаційної характеристики спеціаліста. Проблема мобільності в економіці пов'язана з розглядом професійної мобільності як елемента ринкової організації праці.

Професійна компетентність - це інтегративне утворення особистості, що поєднує в собі сукупність знань, умінь, досвіду, здібностей та готовності і здатності особистості діяти у складній ситуації та вирішувати професійні завдання з високим ступенем невизначеності; здатність до досягнення більш якісного результату праці, ставлення до професії як до цінності. Формування професійної компетентності в майбутнього фахівця-економіста передбачає виконання таких завдань: створення компетентнісної моделі фахівця; визначення цілей і завдань навчальних курсів; розробки компетентнісно-орієнтованих програм фахових дисциплін; розробки модулів; проектування викладачем навчального процесу; використання методів навчання, що моделюють зміст діяльності майбутнього економіста; проектування навчальної

діяльності студентів; особистісного включення студента в навчальну діяльність тощо.

Структура професійної мобільності майбутніх економістів містить три компоненти: соціологічний, психологічний та економічний, які, у свою чергу, складаються зі здатностей, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою, якостей, необхідних для професійно мобільного економіста; і двох груп факторів: об'єктивних та суб'єктивних.

Теоретичний аналіз наукових джерел та вивчення практичного досвіду дозволяють визначити й обґрунтувати педагогічні умови, які сприяють формуванню професійної мобільності майбутніх економістів: створення позитивної мотиваційної настанови на професійну мобільність при особистісно орієнтованому навчанні; використання міжпредметних зв'язків, під якими ми розуміємо логічні зв'язки між навчальними дисциплінами; які сприяють інтенсифікації навчально-виховного процесу, більш об'ємному сприйняттю інформації; використання інформаційних технологій для навчання студентів засобом розв'язання професійних завдань, які виникають у реальній економіці, потребують швидкого і зручного доступу до ресурсів інформації, що розподілені окремо по всьому світу.

Унаслідок теоретичного дослідження проблеми ми дійшли висновку, що специфіка формування професійної мобільності фахівців економічного профілю полягає в: необхідності впровадження інтегрованих курсів, зміст яких містить знання, спрямовані на вирішення практичних виробничих проблем, розуміння себе, людей, знаходження виходу з конфліктних ситуацій, забезпечення розвитку культури майбутніх фахівців, професійно значущих якостей; необхідності розвитку творчого потенціалу майбутніх економістів; конструюванні змісту їхньої підготовки; необхідності врахування особливостей майбутньої професійної діяльності економіста в ході відбору структури і змісту підготовки.

Формування професійної компетентності студентів, як мети професійного навчання, регламентується відповідними державними документами: Державним галузевим стандартом вищої освіти, освітньою програмою підготовки фахівців певного напрямку та спеціальності. Система вимог освітніх стандартів окреслює професійний образ так званого сукупного фахівця, здатного ефективно виконувати всі передбачені виробничі функції у тій чи іншій сфері діяльності. Формування професійної компетентності студентів здійснюється через зміст професійної освіти, у процесі опанування дисциплін, розподілених за різними циклами підготовки: професійно орієнтованих дисциплін; дисциплін загальнонаукового циклу, що забезпечують знання, уміння та навички в галузі фундаментальних наук. Ці науки відіграють важливу роль теоретичного базису сучасної вищої освіти, послідовно вводять студентів у зміст обраної спеціальності, забезпечують подальше якісне засвоєння професійно орієнтованих (профільних) дисциплін загальнопрофесійного й спеціального циклів. Формування окремих компонентів професійної компетентності майбутніх фахівців економічного профілю здійснюється засобами усіх навчальних дисциплін, віднесених до різних циклів підготовки, що забезпечує у подальшому входження студентів у реальний простір професійної діяльності, формує спектр професійно значущих якостей. Посилення міждисциплінарної інтеграції в системі професійної підготовки майбутніх фахівців фінансового профілю дозволить досягти більш високого рівня професійної компетентності.

Формування професійної компетентності можливе за умови розвитку рефлексивної позиції студентів, аналізу власної професійної компетентності. У зв'язку з цим процес професійної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю повинен бути спрямований на зміни інтелектуальної сфери студентів, розвиток мотиваційної, ціннісно-рефлексивної, емоційно-вольової сфери. Результатом становлення та розвитку професійної компетентності є: готовність випускників до будь-якої соціально-необхідної економічної діяльності;

здатність до самостійного опанування знаннями, які є основою будь-якої професійної діяльності; сформованість особистісних професійно важливих якостей.

Отже, структурні компоненти професійної компетентності майбутніх економістів формуються одночасно, проте кожний етап процесу розвитку зорієнтований на певний рівень досліджуваного особистісного утворення. Розвиток особистості і професійної компетентності студента є взаємно обумовленими і взаємно доповнюваними процесами, для реалізації яких необхідна педагогічна технологія, яка зорієнтована на самоосвіту, саморозвиток, самореалізацію особистості. Процес формування професійної компетентності здійснюється на основі технології діяльнісного та особистісно орієнтованого навчання, яка реалізується через практичну діяльність, що дозволяє втілити системний підхід до навчання та сформувати гнучку динамічну структуру ієрархічних взаємозв'язків між рівнями підготовки.

Література

1. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду / М.С. Головань // Вища освіта України. - 2008. - № 3. - с. 23-30.
2. Головань М.С. Система компетенцій випускника вищого навчального закладу напряму підготовки "фінанси і кредит" / Микола Головань // Вища школа. -20П.- № 9.-с. 27-38.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи (Бібліотека з освітньої політики): Монографія / Н. М. Бібік, Л.С.Ващенко, О.І.Локшина та ін. / Під заг. ред. О.В.Овчарук. - К.: "К.І.С.", 2004. - 112с.

Гентош Богдан Сергійович,

магістрант;

Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон

РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ЯК ВІДХІД ВІД АДМІНІСТРАТИВНО-КОМАНДНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ

Нині українська держава потребує більш інтенсивного відходу від адміністративно-командної системи управління з метою побудови економічно й політично стабільного громадянського суспільства.

Адміністративно-командна система управління була відносно ефективною в умовах однопартійності й в абсолютному переважанні державної власності, однак в Україні вона віджила своє [3].

В умовах євроінтеграції України основну позицію займає реформа децентралізації.

Зміцнення української державності на пряму залежить від соціально-економічного розвитку територій: регіонів (областей і районів) та громад (муніципальних утворень) [1, с.3]. Тому нині важливо говорити про реформування місцевого самоврядування країни, оскільки органи місцевого самоврядування здатні активізувати політичний, економічний, соціальний і культурний розвиток територіальних громад і забезпечити підвищення рівня якості життя українців.

Стан управління в Україні: 1) до 21 червня 2019 року жодна партія не мала монополії на владу, проте система управління не змінилася; 2) дуже заплутаний і фрагментарний адміністративно-територіальний устрій; 3) нераціональний і неоднозначний розподіл повноважень між владними структурами породжує вертикальний конфлікт повноважень між органами місцевого самоврядування та горизонтальний конфлікт повноважень між органами місцевого самоврядування та органами Виконавчої влади; 4) майже

«ручний» режим розподілу бюджету, що веде до непрозорого та нестабільного фінансування; велика кількість сільських громад є глибоко дотаційними; неефективна місцева влада призводить занепад місцевої економіки, посилення демографічного спаду, деградації території; 5) відсутня відповідальність місцевої влади перед виборцями, між владою та народом втрачається зв'язок. Через це країна має неефективну, безвідповідальну, громіздку та наскрізь централізовану владу [4, с.270].

Необхідні для реформи децентралізації в Україні кроки: 1) створення трирівневої системи адміністративно-територіального устрою країни для забезпечення комфортного життя в українських селах і містах, де місцева влада надає людям послуги, займається благоустроєм, освітленням, а центральні керівні органи держави займаються політикою держави та розвитком економіки; 2) розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування на різних рівнях, віддати найбільш важливі функції громадам; 3) розмежування повноважень органами виконавчої влади та місцевим самоврядуванням: слід передати основні владні повноваження районних державних адміністрацій представникам місцевого самоврядування, а президентській вертикалі залишити тільки право контролю; 4) чітке визначення кількості ресурсів, необхідних на кожному рівні; абсолютне оновлення бюджетного процесу; встановлення залежності бюджету напряду від громади; мотивація влади й самих мешканців до ефективного збору та сплати податків; 5) контроль і підзвітність органів місцевого самоврядування перед жителями громади та перед державою загалом; запровадження системи відповідальності.

Основною метою децентралізації є позитивні зміни: зміцнення місцевого самоврядування; ротація положення про адміністративно-територіальний устрій; закріплення «принципу повсюдності» (землями за територією населених пунктів розпоряджаються відповідні органи місцевого самоврядування); гарантія при наділенні повноваженнями місцевого самоврядування; урахування історичних, економічних, екологічних і культурних особливостей у плануванні

розвитку; зміна положення про адміністративно-територіальний устрій громад [2].

Реформа децентралізації в Україні мала перебороти багато негативних факторів: істотну залежність територій від центру; низький рівень інвестиційної привабливості територій; інфраструктурно, фінансово та кадрово слабкі громади; деградацію сільської місцевості; складну демографічну ситуацію; низьку якість надання публічних послуг; низький рівень довіри до влади; високий рівень корупції; низьку ефективність управлінських рішень

Основними чинниками, що гальмують реформи, є пасивність і патерналізм українських громадян на місцях, непрофесійність та корумпованість місцевих еліт, опір старої системи», небажання центральної влади віддавати фінансові ресурси до регіонів, війна на Донбасі та анексія Криму.

Таким чином, успішне проведення реформи децентралізації – основний напрям відходу українського суспільства від адміністративно-командної системи управління економікою країни.

Література

1. Гончар С.В. Механізми реалізації державної кадрової політики в Україні на регіональному та муніципальному рівнях в умовах децентралізації. Миколаїв: ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. 22 с.
2. Децентралізація. Політична децентралізація. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Децентралізація#Політична_децентралізація (дата звернення 26.10.2020).
3. Киридон П. В. Адміністративно-командна система. Велика українська енциклопедія; [електронний ресурс]. URL: https://vue.gov.ua/Адміністративно-командна_система (дата звернення: 15.10.2020).

4. Tribushna K. K. Reformowanie systemu samorzadu lokalnego w Ukrainie. Філософські обрії сьогодення. Збірник наукових праць / за заг. ред. Берегової Г. Д. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019. С. 266-271.

Зарецька А.С. здобувач вищої освіти, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон

Вольська О.М. д. держ. упр., доц., професор кафедри публічного управління та адміністрування
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

ВИРІШЕННЯ КАДРОВИХ ПРОБЛЕМ У СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Подолання наслідків кризи в Україні, якісне оновлення суспільства, неможливі без ефективної кадрової політики. Особливого значення набуває аналіз проблем формування та реалізації державної кадрової політики в органах публічної влади, оскільки від кадрового потенціалу залежить успіх здійснення політики держави. Кадрова ситуація в органах залишається непростюю, так як не завжди дотримуються правила призначення на посади, часто порушуються принципи відкритості, гласності, справедливості під час вирішення кадрових питань, не сформована система добору, оцінювання, висування фахівців в органи влади.

Рішення цих задач повинне здійснюватися на основі державної політики у сфері державної служби, яка визначається Верховною Радою України, а також Законом України «Про державну службу» [1].

Питаннями кадрового забезпечення органів публічної влади займається багато науковців і практиків в Україні, зокрема мають важливе значення праці Н.Нижник, Л.Бикова, В.Лугового, О.Дьоміна, Г.Лелікова та інших.

Стосовно державної служби під кадрами розуміються особи, що посідають державні посади, при чому не тільки керівні. Але державним службовцем не є Президент України, члени Кабінету Міністрів, народні депутати, судді і прокурори, працівники органів влади, що виконують допоміжні функції, працівники підприємств і установ і особи, які перебувають на іншій спеціалізованій службі (дипломатичній, військовій) [1]. Їхній статус визначається спеціальними законами.

Найбільшою проблемою кадрової політики є недостатній професіоналізм чиновників. Висококваліфіковані фахівці молодого й середнього не затримуються на державній службі із-за низької заробітної плати, відсутності системи професійно-посадового просування, зниження престижу держслужби.

За визначенням науковців [4] для покращення кадрової політики органів державної влади та місцевого самоврядування необхідно:

- покращення роботи підрозділів з управління персоналом державних органів;
- визначення єдиних умов вступу на державну службу шляхом проведення відкритого конкурсу (крім вищих посад державної служби);
- запровадження системи дисциплінарної відповідальності та порядок накладання стягнень за дисциплінарні проступки;
- розроблення державної програми розвитку системи професійної орієнтації населення;
- впровадження нових інформаційних технологій;
- дотримання демократичних принципів відкритості та справедливості під час вирішення кадрових питань;
- створення системи мотивації, що сприятимуть активному створенню, збереженню та обміну знаннями в органах публічної влади;

- визначення регулярної зміни в органах публічної влади для оптимального використання людських кадрів, обміном, досвідом і розширенням можливостей кар'єрного зростання;

- підбір працівників для роботи в органах публічної влади за моральними та діловими якостями.

Отже, для покращення діяльності кадрового забезпечення публічного управління є запровадження сучасних технологій менеджменту, що опрацьовані світовою практикою управління людськими ресурсами з використанням технологій: HR-стратегія; розвиток персоналу, оцінювання результатів службової діяльності.

Література

1. Закон України «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889-VIII
2. Державне управління: Навч. посіб. / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна, Л.Ю. Гордієнко; За ред. А.Ф. Мельник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 343 с.
3. Малиновський В.Я. Державне управління: Навч. посібник./ В.Я. Малиновський – Луцьк: Вежа, 2000. – 558 с.
4. Бобко Л. О., Мариняк Л. В., Актуальні проблеми формування кадрової політики системи державної служби України http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/10_2018/23.pdf
5. «Стратегія державної кадрової політики на 2012-2020 роки» № 214/2020 від 05.06.2020.

Карташова Ольга Григорівна

доцент кафедри публічного управління та адміністрування, к.е.н.,
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДОТРИМАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Спалах захворювання COVID-19 став безпрецедентним викликом для сучасних демократичних країн. Незважаючи на глобальний характер проблеми, уряди країн вимушені були реагувати на такий виклик в національному масштабі, а більшість повноважень для вирішення проблем були покладені на місцеве самоврядування. На національному рівні країни були не готові до масштабів реагування та введення карантинних заходів. Для забезпечення ефективності функціонування галузі охорони здоров'я країни громадянськими свободами та зміною балансу влади, що іноді набувало авторитарного характеру.

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) оголосила спалах пандемії коронавірусу (COVID-19) надзвичайною ситуацією міжнародного значення в галузі охорони здоров'я. Ця пандемія почалася в китайському місті Ухань (провінція Хубей) в кінці 2019 року і на сьогоднішній день нараховується більше 47 мільйонів випадків захворювання COVID-19, при цьому захворювання забрало понад 1,2 мільйона життів в усьому світі.

Заходи реагування на пандемію можуть серйозно відбитися на дотриманні прав мільйонів людей в усьому світі. Перш за все, головним чином, це право на здоров'я, гарантоване Загальною декларацією прав людини, яка передбачає право на доступ до послуг у сфері охорони здоров'я, право на доступ до інформації, заборона дискримінації при наданні медичних послуг,

відмова від практики примусового лікування без згоди пацієнта та інші важливі гарантії.

Під час епідемії під загрозою також виявляються і інші права людини: свобода від довільного затримання, свобода пересування, свобода вираження думок, інші соціально-економічні права. Ці права можуть обмежуватися тільки в тих випадках, коли подібні обмеження відповідають принципам необхідності, пропорційності і законності.

Коронавірус, пандемія, карантин, падіння економіки - усе це не лише випробування на міцність для урядів, але й підґрунтя для великого соціального експерименту. Під приводом необхідності захиститися від швидкого розповсюдження хвороби нації та уряди країн по всьому світу погоджуються на звуження прав людини, часто без законних на це підстав. Немає жодних гарантій, що завдяки підвищенню порогу терпимості до таких обмежень низка країн, у тому числі і Україна, не прийдуть до зміни політичного ладу.

У ряді країн влади не забезпечили дотримання права на вільне вираження думок, застосовуючи санкції проти журналістів і працівників охорони здоров'я. У підсумку це призвело до обмеження ефективного інформування суспільства про поширення інфекції і до підриву довіри до дій держави.

Так, в Ірані спалаху захворюваності передувала серйозна втрата владою довіри суспільства в зв'язку з жорстоким придушенням масових антиурядових протестів. Державним службовцям країни довелося докласти значних зусиль, щоб переконати населення в тому, що протиепідемічні заходи вживаються в інтересах суспільства.

У Таїланді влада застосовувала судові позови і залякування проти працівників охорони здоров'я та інтернет-журналістів за те, що ті критикували державні заходи боротьби з епідемією, висловлювали припущення про можливе приховування інформації і розповідали про корупцію і спекуляціях навколо запасів медичних масок та інших товарів першої необхідності. Деякі лікарі, що розповідали про гострий дефіцит критично важливих витратних матеріалів в

лікарнях по всій країні, стикалися з погрозами щодо адміністративних дисциплінарних санкцій, включаючи припинення трудового договору та анулювання ліцензії.

У той же час ряд країн сформували для себе пріоритети у вигляді відкритості комунікацій із суспільством та прозорості статистики захворюваності. Так, наприклад, у Сінгапурі владні джерела публікували і регулярно оновлювали детальну статистику щодо кількості хворих.

У Південній Кореї уряд також відкрито публікував статистику, а профільні посадовці щодня проводили по два брифінги з метою забезпечити контакт з населенням та орієнтувати громадян щодо дотримання заходів профілактики захворюванню.

Уряд Південної Кореї на початку дії карантинних обмежень започаткував дію додатку у вигляді детальної загальнодоступної карти, яка дозволяє людям перевірити, чи перетиналися вони з пацієнтами, зараженими коронавірусом.

В деяких випадках, заходи вимагали зміни законодавства країни, що може бути пов'язано з порушенням прав людини. Так, Ізраїль прийняв декілька законів, які дозволяють шпигувати за своїми громадянами, у зв'язку із чим Загальній службі безпеки Ізраїлю більше не потрібно отримувати судові рішення для відслідковування телефонів для окремих осіб. Такі заходи можуть допомогти визначити, чи вступали громадяни, інфіковані коронавірусом, в контакт з іншими, і чи вони дотримуються карантинних заходів.

Література:

1. Landman, Todd, and Luca Di Gennaro Splendore. "Pandemic democracy: elections and COVID-19." *Journal of Risk Research* (2020): 1-7.
2. Boyer, Marcel. *Competition, Open Social Democracy, and the COVID-19 Pandemic*. No. 2020pe-15. CIRANO, 2020.
3. Всесвітня організація охорони здоров'я: електронна бібліотека. URL : <http://www.who.int/publications/ru/> [дата звернення: 10.11.2020]

СЕКЦІЯ
«СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИЧНИЙ РОЗВИТОК
ДЕРЖАВИ»

Сімонцева Людмила Олександрівна
старший виклад кафедри публічного управління та адміністрування
Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон

**ЩОДО ПИТАНЬ ВИЗНАННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ,
ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ БАНКРУТОМ**

В українському правому полі майже через тридцять років ми, нарешті, отримали якісно новий нормативно-правовий акт, що регулює питання пов'язані із визнанням особи банкрутом. У 2018 році Верховна Рада України прийняла новий, для національного законодавства акт, який має назву — Кодекс України з процедур банкрутства (далі за текстом — Кодекс). Прийняття такого Кодексу не свідчить про те, що в Україні взагалі була відсутня процедура визнання особи банкрутом (до 2019 року діяв Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»), проте він вже не міг на належному рівні регулювати відносини, пов'язані із застосуванням процедури банкрутства. Тому і виникла необхідність у прийнятті нового закону покликаною врегулювати зазначену процедуру, а прийняття нормативно-правового акту у вигляді кодексу говорить про значущість для нашої держави врегулювання питань неплатоспроможності фізичних та юридичних осіб.

Ще одним позитивним моментом пов'язаним із прийняттям Кодексу є те, що законодавець не обмежився колом суб'єктів підприємницької діяльності, до яких можливо застосовувати процедуру банкрутства. На сьогодні вперше, за

часів незалежності, фізичні особи отримали можливість у законодавчому полі визнавати себе неплатоспроможними. З огляду на останні соціально-економічні події в країні багато, хто втратив дохід, проте від обов'язку виконувати грошові зобов'язання перед кредиторами таких осіб ніхто не звільняв. Раніше дуже часто така ситуація призводила до того, що боржник залишався сам на сам із кредитором і, як результат — така особа втрачала майно та засоби до існування.

На сьогодні Кодекс містить у собі інститут відновлення платоспроможності фізичної особи, що по суті надає можливість фізичним особам, фізичним особам-підприємцям пройти процедуру банкрутства та вийти зі скрутного матеріального становища, звільнившись від боргів і в подальшому повернутися до легального працевлаштування та сплачувати податки. Існування такого механізму в державі економічно та соціально вигідніше, ніж утримання безробітного члена суспільства в кращому випадку, або отримати такі соціально-негативні елементи, як злочинці.

Ст.1 Кодексу визначає боржника, як юридичну або фізичну особу, у тому числі фізична особа-підприємець, що неспроможна виконати свої грошові зобов'язання, строк виконання яких настав. Право на звернення до суду із заявою про визнання особи неплатоспроможною виникає при наявності певних підстав, що передбачені у ч. 2. ст. 115 Кодексу. [1]

Процедура визнання фізичної особи неплатоспроможною проходить у судовому порядку. Така особа звертається із заявою (форма і зміст якої регламентовано кодексом) до господарського суду. Підсудність даної категорії справ визначається за місцем проживання фізичної особи. Цікавим є питання щодо необхідності сплати судового збору. Кодекс не містить норми, яка б встановлювала обов'язок боржника сплачувати судовий збір. Проте, як свідчить практика, суди застосовуючи положення Закону України «Про судовий збір» [2] постановляють ухвали про залишення такої заяви без руху. Наприклад, Ухвали господарського суду Харківської області від 13.02.2020 та 17.01.2020. [3–4]

Ч. 2–3 ст. 131 встановлює вичерпний перелік майна, що включається до ліквідаційної маси. Зокрема, до складу ліквідаційної маси входить майно боржника, що вже є у його власності та/або буде набуто ним після визнання його банкрутом. Також, при визначенні ліквідаційної маси законодавець не вимагає, щоби такі об'єкти перебували виключно у власності боржника. Об'єкти, на які розповсюджується режим спільної власності також включаються до ліквідаційної маси, проте в такому випадку обов'язково відбувається виділення частки боржника зі спільного майна відповідно до ст. ЦК України [1; 5]

Законодавець встановив гарантії дотримання прав та інтересів боржника, шляхом заборони включення окремих об'єктів до ліквідаційної маси. Зокрема, ч. 5–6 ст. 131 Кодексу встановлює, що до ліквідаційної маси не включається житло, яке є єдиним місцем проживання сім'ї боржника та не є предметом забезпечення (квартира чи житловий будинок з певним розміром загальної площі), а також інше майно боржника, на яке згідно із законодавством не може бути звернено стягнення. Також до складу ліквідаційної маси не входять кошти, що перебувають на рахунках боржника у пенсійних фондах та фондах соціального страхування. [1]

Одночасно із заборonoю щодо включення певного майна до ліквідаційної маси, Кодекс встановлює процедуру, за якою господарський суд може виключити з переліку ліквідаційної маси певне майно боржника, що вже було раніше включено. Таке клопотання повинно бути вмотивованим та відповідати вимогам передбаченим ст. 132 Кодексу.[1]

В результаті визнання фізичної особи неплатоспроможною суд ухвалює рішення про звільнення боржника від боргів. Проте таке звільнення не є безумовним. Кодекс встановлює у ч.2 ст. 134 види зобов'язань, від яких фізична особа не звільняється. Це, наприклад, сплата аліментів, відшкодування шкоди завданої каліцтвом та інше.

Також законодавець встановлює певні обмеження відносно осіб визнаних банкрутами. Такі обмеження стосуються можливості застосування процедури банкрутства повторно, обов'язку письмово повідомляти контрагентів за договорами про свою неплатоспроможність. Також Кодекс у ст. 136 встановлює особливості розгляду справ про неплатоспроможність боржників, зайнятих у сільському господарстві. У такому випадку питання щодо реструктуризації заборгованості, можливості задоволення вимог кредиторів вирішуються із врахуванням особливостей ведення такої діяльності (сезонність виробництва, природно-кліматичні умови та інше).[1]

Підсумовуючи все вищевикладене, можливо, говорити про те, що інститут відновлення платоспроможності фізичної особи може стати механізмом для подолання фінансової кризи та відновлення платоспроможності фізичних осіб. Існування такого механізму у майбутньому справить позитивний вплив і на кредиторів, оскільки вони отримали можливість дієвого впливу на виконання зобов'язань боржником через участь у зборах кредиторів.

Література:

1. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
2. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 № 3674-VI зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>
3. Ухвала господарського суду Харківської області від 17.01.2020 по справі № 922/46/20 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86962082>
4. Ухвала господарського суду Харківської області від 13.02.2020 по справі № 922/386/20 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87559511>.
5. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

**«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ
РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ»**

Потравка Л.О., д.е.н., професор

Херсонський державний аграрно-економічний університет,

м. Херсон

Пічура І.О., аспірант

Херсонський державний аграрно-економічний університет,

м. Херсон

**БРЕНД ТЕРИТОРІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
РОЗВИТКОМ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ**

Сучасний етап трансформаційних перетворень в економіці України потребує розробки ефективних механізмів публічного управління розвитком динамічних галузей національного господарства до яких на сьогодні відноситься туристична галузь. Масштабність збитків через необхідність обмежувальних протиепідеміологічних заходів на фоні стрімким поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) свідчить про гальмування розвитку міжнародного туризму і в найближчій перспективі ситуація є складно прогнозною. Тому, в умовах децентралізації влади та формування нового типу місцевого самоврядування необхідно визначити туризм основою розбудови сільських територій та зосередити увагу на розбудові сільського та екологічного туризму.

Провідним напрямом позиціонування держави на світовій арені та реалізації національних інтересів є туристична галузь України, яка є іміджевою складовою держави. Позитивний імідж підвищує результативність міжнародних відносин, формуючи сприйняття країну як культурний,

історичний, соціальний та економічний суб'єкт в системі глобальної економіки, виступає об'єктом інвестиційних відносин.

Здобуття Україною іміджу туристичної дестинації надало можливості вираження національних інтересів у глобальному середовищі, вираження яких передбачає відстоювання інтересів країни в умовах перебудови світового господарства. Таким чином, туризмом набуто стратегічного значення у соціально-економічній системі України. Науковими дослідженнями стосовно розвитку туризму доведено належність його до соціально-культурного середовища країни. На сьогодні актуальним є науковий пошук статусу туризму у суспільстві; вивчення впливу розвитку туризму на процес децентралізації влади, розбудову сільських територій та розвиток об'єднаних територіальних громад. У контексті публічного управління туризм слід розглядати з позиції аксіології, що передбачає обов'язкове врахування духовних, моральних і гуманітарних аспектів виміру туризму та його зв'язок з формуванням ідеалів, норм та цінностей.

Туризм відіграє визначальну роль у конструюванні іміджу держави. У цьому контексті використання брендингового підходу є ключовим, а сам бренд має соціальне та культурне значення. На думку С.Анхольта бренд стає основним капіталом країни, дозволяє узагальнити та сформуванати комплекс її переваг, виразити обрані напрями розвитку та виступати елементом публічного управління [3]. Покликаний закріпити у суспільстві основні принципи його існування, зберегти культуру свого народу та об'єднати націю навколо ідеї. В цілому, національний бренд визначає сприйняття країни по таким основним факторам: туристична привабливість, людський капітал, якість експортних товарів, справедливість державних органів влади, привабливість культури і спорту, інвестиційна привабливість, привабливість країни для проживання

На підставі проведених досліджень слід наголосити на тому, що особливістю національного бренду є принцип єдності сутності його природи, направленої на згуртування громадян навколо національної ідеї з метою

формування ефективного іміджу народу через ідентифікацію громадян країни. Таким чином відбувається формування нового типу міжнародних відносин, у яких національний бренд виступає генератором економічного зростання [3]. Головним завданням державних органів влади та місцевого самоврядування є визначення першочерговості принципів сталого розвитку при формуванні бренду території, як складової національного бренду, насамперед: принцип раціональності, оптимальності, ефективності, планування, компліментарності, єдності та системності [3]. Їх впровадження відповідає цілям сталого розвитку України, а ефективне управління туристичною діяльністю базується на впровадженні системи публічного управління сферою туризму.

За умови необхідності досягнень цілей сталого розвитку України [1] актуальності набуває екологічний вектор публічного управління, який передбачає обов'язковість узгодження програм розвитку туризму, інвестиційних проектів туристичного підприємництва зі стратегією сталого розвитку регіону, що дозволяє сформувати особливий національний бренд. Його формування передбачає визначення екологічної безпеки головним напрямом розвитку території та країни в цілому. У цьому контексті державними органами влади ініціюється стратегічне екологічне оцінювання території за обов'язковим врахуванням його результатів у програмах регіонального розвитку туристичної галузі. Таким чином, національний бренд має за основу гуманне відношення до природи, толерантне ставлення між людьми, повагу до власної історії, зацікавленість та доброзичливість до міжнародних партнерів та інвесторів.

Література:

1. Стратегія сталого розвитку «Україна–2020». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

2. Цілі сталого розвитку: Україна. Нац. доп. URL: <http://www.un.org.ua/ua/publikatsii-ta-zvity/un-in-ukraine-publications/4203-2017>.
3. Анхольт, С. Брендинг: дорога к мировому рынку. К: КУДИЦ-ОБРАЗ, 2004. С. 118
4. Kyrylov, Y.Y., Hranovska, V.H., Kolokolchikova, I.V. Regional diversification of rural territories with limited spatial location of green tourism objects(Article). Journal of Environmental Accounting and Management. Volume 8, Issue 4, 2020, Pages 351-363
5. Pichura, V., Potravka, L., Skok, S. Causal regularities of effect of urban systems on condition of hydro ecosystem of Dnieper river. Indian Journal of Ecology Volume 47, Issue 2, 1 June 2020, Pages 273-280.

**«ІСТОРИЧНО-НАЦІОНАЛЬНІ ТА ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СУЧАСНОГО
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ»**

Коновалов Олексій Львович

старший викладач кафедри

публічного управління та адміністрування, к.і.н.,

Херсонський державний аграрно-економічний університет,

м. Херсон

**ПРОЕКТИ МУНІЦИПАЛЬНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ НА
ПОЧАТКУ ХХ СТ. ТРАМВАЙ У М. ХЕРСОНІ**

Великий вплив на формування історичної свідомості людини оказує те соціальне і матеріальне середовище, де вона живе. В залежності від технічної досконалості, рівня благоустрою залежить рівень культури та самосвідомості мешканців населеного пункту. Тому важливою проблемою розвитку будь-якого міста України є його матеріально-технічне вдосконалення, враховуючи загальносвітові тенденції. Так, з середині ХІХ ст., після так званої "демографічної революції", виникла проблема громадських перевезень переважно у великих містах. Поява великих фабрик та заводів спричинила щоденний маятниковий рух людей до місць праці й назад. З ростом міст відстані збільшувалися, тому в певний момент стало зрозуміло, що кінні екіпажі є недостатніми для вирішення проблеми транспортування робітників, а більшість робітників не були спроможні за них платити. Тоді й з'являються кінні омнібуси і трамваї, які рухалися по металевим рейкам. Проте, маючи потужність 1-3 кінські сили, вони були занадто слабкими для забезпечення

швидкого масового руху. Так звані "конки" стали першими міськими залізницями і це сильно відрізнялося від усього, що притаманне залізниці з її шумом, брудом і великими розмірами, тому для розвитку міського рейкового транспорту був необхідний концептуально інший вид двигуна, яким став електричний мотор. Відзначимо, що регулярна експлуатація трамваю в Російській імперії почалася в 1890-ті роки. А перший електричний трамвай пройшов вулицями Києва в 1892 р. [2].

На початку ХХ ст. перед керівництвом міста постала проблема транспортних перевезень. Херсон, що був губернським центром і де проживало приблизно 70 тис. чоловік, стрімко розростався. У Херсоні, основне населення якого проживало в передмістях (Сухарне, Військовий форштадт, Забалка), єдиним видом транспорту були перевізники. У 1910 р. в міській управі були зареєстровані 227 чоловік, які займалися візництвом. Проїзд у візника коштував чимало: в середньому по місту від 20 до 60 коп. за бричку та від 20 до 80 коп. за фаєтон. Звісно, дорожняча такого виду транспорту не могла зробити його посправжньому "народним". У 1906 р. в херсонських газетах стали з'являтися замітки про плани будівництва в місті трамваю, спочатку у вигляді чуток і домислів. Вже у грудні 1906 р. з'явилася певна "зацікавлена група осіб", що опублікувала в місцевій пресі своє бачення вирішення проблеми громадського транспорту. Першим кроком став випуск брошури "Про устрій у місті Херсоні кінного трамваю". Першочерговим завданням "зацікавлені особи" поставили з'єднати околиці з центром міста. Але пізніше були проведені розрахунки з врахуванням досвіду сусідніх міст, які показали, що трамвай на кінній тязі економічно не вигідний, і було вирішено будувати трамвай на електричній тязі, тому зайнялися розробкою економічної й технічної документації [1, с. 2].

У доповіді, представленій 17 грудня 1906 р. в Народному будинку (нині — Обласний палац молоді) на зборах "зацікавлених осіб", на яких була присутня громадськість міста, було озвучено такі цифри: щорічний чистий прибуток, що може приносити трамвай у Херсоні, — близько 10 тис. рублів. Це

становило 3% від основного капіталу. Саме ця цифра і лякала місцевих потенційних акціонерів, оскільки для пересічного жителя Херсона початку століття сума 300 тис. рублів була великою. Головною метою було створення акціонерного товариства у першу чергу з корінних жителів, а вже після цього хотіли залучити інвестиції ззовні. Вартість однієї акції складала 25 рублів. Тобто для запуску трамваю потрібно було продати 12 тис. порівняно дорогих акцій [1, с. 2].

Не допомогли й завіряння, що незабаром херсонці звикнуть до трамваю, населення міста збільшиться, відкриється пряме залізничне сполучення з Миколаєвом, і відповідно збільшаться прибутки. Проект був приречений на провал.

Крім того, до проекту будівництва трамвайних шляхів у Херсоні повернулись ще і в 1914 р., коли було підготовлено договір між італійським підданим В. І. Боссаліні та Херсонським міським громадським управлінням будівництва та експлуатації щодо спорудження трамвайних шляхів. В.І. Боссаліні зобов'язувався побудувати "електричні станції" й трамвайні шляхи для перевезення пасажирів і вантажів. Виконувати свої обов'язки мав можливість шляхом утворення акціонерного товариства або товариства з активами у Росії чи за кордоном, або ж взагалі самостійно [3, арк. 2].

В. Боссаліні зобов'язувався провести залізничні шляхи довжиною не менше 10 вер., і не пізніше 4 місяців після затвердження договору повинен був надати Управлінню детальний проект. Після затвердження Міністерством внутрішніх справ не пізніше 6 місяців — приступити до будівництва міського трамваю, а завершити будівництво першої лінії — не пізніше 3 років. Цікавою умовою договору було те, що з 1 листопада по 15 березня роботи з будівництва не повинні були відбуватися через погані погодні умови.

Що стосувалось розкладу руху, то в літній час трамваї повинні були ходити з 6 години ранку до 23 години, а в зимовий час з 7 години до 21 години,

але можливі були і зміни з дозволу міста, яке могло залежати від розкладу роботи порту та залізниці [4, арк. 6].

Підприємцю дозволялося припиняти рух по лініях за межею міста з 15 жовтня до 1 квітня. Плата за проїзд у межах міста одного пасажера визначалась у 5 коп. Все майно трамвайного руху по завершенню концесії (через 35 років) переходило до міста безкоштовно [4, арк. 7]. При підписанні договору Боссаліні для забезпечення справного та своєчасного виконання робіт зобов'язувався внести у касу Міського управління 15 тис руб. [4, арк. 8].

Звертаючи увагу на сказане вище, договір між підприємцем та міським управлінням був ретельно підготовлений і складений за усіма правилами. Були визначені сторони, їх права та обов'язки, відповідальність учасників договору в ході його невиконання. Отже, реалізація угоди мала б для міста велике значення. Однак цей потрібний для міста проект так і не було втілено у життя через низку причин. По-перше, через початок Першої світової війни, по-друге, — революції 1917 р., по-третє, — громадянської війни після революції, оскільки у таких ненадійних та небезпечних умовах не можна було провадити жодне будівництво. Звісно, доцільніше все це було робити саме наприкінці XIX — на початку XX ст., оскільки територія міста не була такою значною порівняно з сучасною. Тому, зважаючи на відсутність трамваю, і відбувалась майбутня забудова міста, встановлювалась певна ширина вулиць. Виходячи з цього, на жаль, сьогодняшня інфраструктура міста не дозволяє спорудити цей екологічно чистий вид транспорту. Так і донині місто Херсон не має трамваю.

Література:

1. Никитенко С. Электрический трамвай в Херсоне / С. Никитенко // Гривна-СВ. – №23(290), 2007-06-01.

2. Рябов О. Рейковий транспорт у містах – минуле та сучасні тенденції. Фізико-механічний інститут ім. Г. В. Карпенка НАН України / О. Рябов. – Режим доступу: <http://lolit.eleks.lviv.ua/hat/tramvaj/seminar/34.html> (12.10.2009).

3. Державний архів Херсонської області. Фонд 4. Херсонська міська управа. Оп. 1. Спр. 7. Сведения о грузообороте железнодорожной станции и порта Херсон за 1908-1910 гг., 112 арк.

4. Державний архів Херсонської області. Фонд 4. Херсонська міська управа. Оп. 1. Спр. 15. Проект договору з італійським громадянином Боссаліні про улаштування трамвайного руху в місті Херсон, 11 арк.

Крамчанин Олександр В'ячеславович

асистент кафедри публічного управління та адміністрування.,

Херсонський державний аграрно-економічний університет,

м. Херсон

ПОЗОВНА ДАВНІСТЬ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Ще з часів римської держави інститут позовної давності покликаний забезпечувати визначеність та стабільність цивільних правовідносин, дисциплінувати учасників цивільного обігу, стимулювати їх до активності у здійсненні належних їм прав, зміцнювати договірну дисципліну, сталість цивільних відносин.

Позовна давність – це строк для захисту права за позовом особи, право якої порушене. Іншими словами, це строк протягом якого особа, право якої порушено, може вимагати захисту чи примусового здійснення свого права через суд.

Сплив строку позовної давності є підставою для відмови в позові. Проте, особа, яка виконала зобов'язання після закінчення позовної давності, не має

права вимагати повернення виконаного, якщо навіть у момент виконання вона не знала про його закінчення.

Відповідно до Цивільного кодексу України виділяють два види строків позовної давності:

1) Загальний (три роки ст.257 ЦК України);

2) Спеціальний, яка в свою чергу може бути:

- скорочений, зокрема, як зазначено в 258 ЦК України, до таких вимог встановлюється строк в один рік;

- продовжений: застосовується у випадках, передбачених ЦКУ та іншими нормативно-правовими актами до окремих правовідносин, а також в разі домовленості та передбачення цивільно-правовим договором.

Слід підкреслити, що на певні види відносин строк позовної давності не застосовується. Безпосередньо про такі відносини зазначається у ст. 268 ЦК України, так позовна давність не поширюється.

Отже, позовна давність є строком для пред'явлення позову як безпосередньо особою, право якої порушене, так і тими суб'єктами, які уповноважені законом звертатися до суду з позовом в інтересах іншої особи - носія порушеного права (інтересу).

Формулювання загального правила щодо початку перебігу позовної давності пов'язане не тільки з часом безпосередньої обізнаності особи про певні обставини (факти порушення її прав), а й з об'єктивною можливістю цієї особи знати про ці обставини (зазначений висновок був сформульований ще в Постанові ВСУ від 29 жовтня 2014 р. у справі № 6-152цс14).

Обчислення позовної давності в особі органу, уповноваженого державою здійснювати відповідні функції у спірних правовідносинах, здійснюється з дня, коли саме цей орган довідався або міг довідатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила. У такому випадку дата прокурорської перевірки не має значення для визначення початку перебігу позовної давності.

Аналогічний правовий висновок викладено у постанові Великої Палати Верховного Суду від 30 січня 2019 року в справі № 357/9328/15-ц (провадження № 14-460цс18).

Між тим, для визначення початку перебігу виникнення права на позов важливими є як об'єктивні (сам факт порушення права), так і суб'єктивні (особа дізналася або повинна була дізнатися про це порушення) фактори. При цьому, правило ч. 1 ст. 261 ЦК України містить презумпцію обізнаності особи про стан своїх суб'єктивних прав, відтак обов'язок доведення строку, з якого особі стало (могло стати) відомо про порушення права, покладається на позивача.

Аналогічні правові позиції Верховного Суду України викладені у справах №6-2469цс16 від 16.11.2016 року; №6-832цс15 від 28.09.2016 року; №6-2165цс15 від 14.09.2016 року; №6-152цс14 від 29.10.2014 року; №6-1503цс16 від 21.12.2016 року; №6-3029цс16 від 8.06.2016 року.

Відповідно до ст. 267 ЦКУ позовна давність застосовується судом лише за заявою сторони у спорі, зробленою до винесення ним рішення.

За змістом загальних норм права заява про застосування позовної давності може бути розглянута, якщо вона подана під час розгляду справи в суді першої інстанції.

Сплив позовної давності, про застосування якої заявлено стороною у спорі, є підставою для відмови в позові (ч. 4 ст. 267 ЦК України).

Аналіз зазначених норм дає підстави дійти висновку про те, що як у випадку пред'явлення позову самою особою, право якої порушене, так і в разі пред'явлення позову в інтересах цієї особи іншою уповноваженою на це особою, відлік позовної давності обчислюється з того самого моменту: коли особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила.

Окрім цього, суд застосовує позовну давність лише тоді, коли є підстави для задоволення позовних вимог, звернутих позивачем до того відповідача у спорі, який заявляє про застосування позовної давності. Тобто, перш ніж

застосувати позовну давність, суд має з'ясувати та зазначити у судовому рішенні, чи було порушене право, за захистом якого позивач звернувся до суду. Якщо це право порушене не було, суд відмовляє у позові через необґрунтованість останнього. І тільки якщо буде встановлено, що право позивача дійсно порушене, але позовна давність за відповідними вимогами спливла, про що заявила інша сторона у спорі, суд відмовляє у позові через сплив позовної давності у разі відсутності визнаних судом поважними причин її пропуску, про які повідомив позивач (постанова Великої Палати Верховного Суду від 22 травня 2018 року у справі № 369/6892/15-ц).

Враховуючи той факт, що Законом не встановлено вимог щодо форми заяви сторони про сплив позовної давності заява про її застосування може бути викладено у відзиві на позов або у вигляді окремого клопотання, письмового чи усного (позиція Верховного Суду, викладена у постанові від 09.04.2019 по справі №912/1104/18 (ЄДРСРУ № 81081514) та підтримана в постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 20 вересня 2019 року по справі № 904/4342/18 (ЄДРСРУ № 84420963).

Відтак заяву про сплив позовної давності може бути викладено у відзиві на позов або у вигляді окремого клопотання – письмового чи усного, що відповідає вимогам наведених статей процесуального законодавства.

Підсумовуючи зазначене вбачається, що положення про позовну давність є диспозитивними, а не імперативними в застосуванні, тобто підлягають заявленню в суді (бажано письмово), позовна давність застосовується виключно до ухвалення рішення судом першої інстанції, суд за власною ініціативою не має право застосовувати позовну давність.

**«СТАЛИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ
ПРОДОВОЛЬЧИХ, ЕКОЛОГІЧНИХ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ
ВИКЛИКІВ»**

Акімова Ю.М. здобувач вищої освіти, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

Сапельнікова Н.Л.

кандидат економічних наук, професор
Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Київ

**ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

В сучасних умовах стан навколишнього середовища на Херсонщині є не зовсім безпечним. Неочищені стоки (очисні споруди і каналізаційні мережі не відповідають вимогам техногенно-екологічної безпеки, існує загроза забруднення водойм, також відбувається забруднення рік та морів), викиди заводів, використання хімічних засобів, неналежне поводження з твердими побутовими відходами, деградація ґрунтів. Цей перелік можна продовжувати далі...

За останні 15 років відбулося руйнування десятків агрохімічних складів, накопичення неліквідних отрутохімікатів (склади для непридатних пестицидів напівзруйновані, що створює загрозу потрапляння отрутохімікатів до ґрунту). Також зміни в навколишньому середовищі позначилися на стані здоров'я населення, відбувається зростання смертності, зниження народжуваності, міграція. [1]

Аналізуючи статтю начальника Державного управління охорони навколишнього природного середовища в Херсонській області Предместнікова О.Г. можна зазначити, що після спорудження магістральних каналів та Каховського ГЕС, а також відбір води понад встановленого ліміту, що посилюють ерозію в робочих зонах свердловин, викликають утворення підземних каверн, приводить до обвалів і виносу вапнякового матеріалу. Це позначається на якісних показниках води. У Чаплинському, Каланчацькому, Новотроїцькому районах, а також у зоні Херсона та Каховки. районах на таких свердловинах відсутні обсадні труби і тампонування. Також є інформація, що в середині 90х років свердловини у цьому районі пробурені незаконно. Враховуючи недотримання правил спорудження, розміщення, вимог санітарних норм, такі свердловини також несуть загрозу населенню забрудненням водоносних горизонтів.

Незадовільний стан у технологічній оснащеності та стан очисних споруд. Половина всіх стоків вод, що проходять через очисні споруди області припадає на Херсон, а більшість сільських населених пунктів їх зовсім не мають.

Автор статті торкає питання забруднення газопиловими викидами підприємств. Насамперед це стосується хімічної промисловості. Найбільші підприємства нафтохімічної промисловості зосереджені в Херсоні, а із суміжних територій джерело такого забруднення - компанія "Кримський титан". На Херсонщину припадає 40% розповсюдження газопилових викидів з підприємства. Майже всі ці відсотки забрудненого повітря переносяться на Скадовське узбережжя та острів Джарилгач.

Вивчаючи статтю голови Всеукраїнської екологічної ліги Тетяна Тимочко ми визначили ще декілька проблем. Одна з таких проблем, це сміттєзвалище. За її словами, відвідавши в Україні понад 7 тисяч офіційних звалищ, Херсонське виявилось серед найгірших.

Такого масштабу сміттєзвалище становить загрозу для навколишнього середовища. Глибина полігону візуально до 25 метрів над поверхнею, а

насправді вона може сягати 40 метрів. Полігон не має санітарної зони. І люди, які експлуатують його, не зацікавлені, щоб у Херсоні почалося роздільне збирання, бо їм тоді не привезуть пластик, папір, скло, метал, і їм не буде на чому заробляти. Це злочин в межах міста, - зазначила Тетяна Тимочко[2].

Також у своїх статтях зазначають рішення цих проблем. Так Предместнікова О.Г. пояснює що з Каховського водосховища має здійснюватися зменшення обсягів водозабору, для цілей сільського господарства та хімічної промисловості, ощадливе використання артезіанських вод та впровадження систем доочистки питної води.

Доцільно провести тотальну інвентаризацію місць розташування колишніх складів хімічних засобів боротьби з шкідниками сільського господарства та мінеральних добрив, визначити реальний стан забрудненості територій в зоні їх розташування та спланувати необхідні заходи з утилізації залишків. А що стосується сміттєзвалищ, то необхідно невідкладно вирішувати питання будівництва заводуз перероблення побутових відходів. До того ж 2018 року вступила в силу вимога статті 32 Закону України «Про відходи», яка передбачає заборону захоронення неперероблених побутових відходів. У статі Устин Мальцев зауважив, що буде проведено екологічну експертизу території звалища для перевірки її відповідності нормам та вимогам чинного природоохоронного законодавства.

Література:

1. Предмістнікова О.Г. Сучасна екологічна ситуація на Херсонщині та можливі шляхи розв'язання проблемних питань
http://eco.ks.ua/ecologic_situation.htm

2. Регіональна доповідь Херсонської обласної державної адміністрація департаменту екології та природних ресурсів регіональна.
<https://mepr.gov.ua/files/docs/Reg.report/2017>

3. Вирішення екологічних проблем Херсонщини на особистому контролі у Олега Недави. <https://khersonci.com.ua/public/25606-ekologichni-bidi-khersonshchini.html>.

4. . Modern science: problems and innovations. Abstracts of the 3rd International scientific and practical conference. SSPG Publish. Stockholm, Sweden. 2020. Pp. 21-27. URL: <http://sciconf.com.ua>.

Медвідь Вікторія Юрїївна, д.е.н., проф.,
проф. кафедри економіки та підприємництва

Стеценко Ярослав Едуардович, магістр
Сумський національний аграрний університет, м. Суми

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Молочна галузь є ключовою частиною молокопродуктового сегменту агропромислового комплексу України. Вона покликана забезпечувати населення країни продуктами харчування і в силу свого стратегічного значення як одна з основ продовольчої безпеки потребує постійного моніторингу, регулювання та державної підтримки.

Молочна галузь України постійно перебуває у кризовому стані. Починаючи з 1991 р. спостерігається тенденція постійного скорочення споживання населенням молока та молочних продуктів, що, в першу чергу пояснюється, скороченням вмісту молока, у продукції, яка виробляється [1]. Зокрема, за останні 5 років зменшення обсягів виробництва молока склало 900 тис. тон молока, так у 2019 р. обсяги виробництва коров'ячого молока в Україні скоротилися до 9,69 млн т., або на майже 8% у порівнянні із показником 2015 року, за результатами діяльності якого було отримано понад 10,6 млн. тон молока, а порівнюючи показник 2019 року з аналогічним показником 2018 року

скорочення склало 3,7%, внаслідок чого українські переробники недотримали понад 377 тис. т. сировини [2].

До важливих причин скорочення виробництва молока можна також віднести: зменшення чисельності працездатного населення у сільській місцевості, трудова міграція та наростання деструктивних настроїв небажання утримувати худобу. Також, необхідно зазначити, що саме в 2019 р. загальний надій молока «не дотягнув» навіть до позначки в 10 млн. тон., що спричинено скороченням поголів'я дійних корів.

Також, однією із вагомих причин зменшення обсягів реалізації, є ріст цін на молочну продукцію. Так, досліджуючи цінову політику на ринку молочної продукції зазначимо, що за період з 1999 по 2019 роки ціна однієї тони молока збільшилась в 22,75 рази, при цьому найзначніше збільшення ціни було характерним в періоді з 2014 по 2019 роки, за результатами яких ціна збільшилась на 243,70% або на 4834,2 грн/т.

Серед найважливіших трендів розвитку молочної галузі за останні роки варто відзначити наступні:

1. Населення прагне до переходу на більш здорове і якісне харчування, що підсилює популярність продуктів без використання консервантів і інших добавок, що має відображення структурі внутрішнього споживання продуктів харчування.

2. На ринку присутній значний тіньовий сегмент. Тіньовий сектор готової молочної продукції оцінюється на рівні 20-25%. Велика кількість молочної продукції на українському ринку фальсифікується, зокрема ця проблема стосується масла та сиру, що значно ускладнює попередній тренд розвитку галузі.

3. Товарна і географічна структура експорту молочних продуктів за останні роки продовжує кардинально змінюватися. Починаючи з 2013 року, коли був втрачений ринок Російської Федерації, вітчизняні виробники молочної продукції не змогли переключитися на експорт до країн ЄС. Основними

експортерами молочної продукції на кінець 2019 року були: Китайська Народна Республіка, Польща, Білорусія, Молдова, Марокко, Туреччина та Єгипет.

4. В глобальному плані Україна стрімко перетворюється з експортера молочної продукції на імпортера. В 2018 році Україна була у топ-5 експортерів тваринного масла, а станом на кінець 2019 року ми вже не експортуємо його, а імпортуємо.

5. Вкрай негативними, як для молочної галузі, так і в цілому для економіки країни в цілому будуть наслідки пандемії вірусу COVID-19.

Українська асоціація виробників молока вважає, що «виробництво молока населенням буде і надалі скорочуватися. Попри те, що молока від домогосподарств надходить на переробку лише четверта частина, подальше скорочення зумовить поглиблення дефіциту молока на переробних підприємствах. Компенсувати його можна було б за рахунок збільшення виробництва промислового молока. Проте ситуація, у даному випадку залежить не від фермерів, а від держави. Адже існуючі нині програми підтримки, на жаль, є неефективними та не вирішують глобальних кризових питань.»[3]

Таким чином вітчизняна молочна галузь продовжуватиме заглиблюватися у кризу, яка є результатом тридцятирічного застою. Необхідним є вживати якомога швидших і радикальніших кроків для того, аби зупинити падіння обсягів надою і запустити процес її відновлення.

Література:

1. Аналіз ринку молочної продукції України Pro Consulting. – 2019. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-molochnoj-produkcii-v-ukraine-2019-god#modal-buy>.

2. Чагаровський В. Щороку в Україні зникає одне велике молокопереробне підприємство / В. Чагаровський // Agro Polit. – 2020. –

[Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу:
<https://agropolit.com/interview/748-vadim-chagarovskiy-schoroku-v-ukrayini-znikaye-1-velike-molokopererobne-pidpriyemstvo>.

3. Експерти пояснили, що призвело до рекордного падіння виробництва молока в Україні . - Укрінформ. – 2020. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2860664-eksperti-poasnili-so-prizvelo-do-rekordnogo-padinna-virobnictva-moloka-v-ukraini.html>.

Мул Валерія Володимирівна

здобувач вищої освіти, першого (бакалаврського) рівня

3 курс, спеціальність 101 «Екологія»

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Науковий керівник – д.с.-г.н., професор **Пічура Віталій Іванович**

Херсонський державний аграрно-економічний університет,

м. Херсон

ДОСЛІДЖЕННЯ АГРОЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ҐРУНТІВ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЇХ ЕКОЛОГОАГРОХІМІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ

Сучасний стан земельних ресурсів України й Херсонської області зокрема свідчить про погіршення їх екологічного стану, посилення деградаційних процесів. Останні викликані надмірним техногенним навантаженням внаслідок антропогенної діяльності людини й нераціонального природокористування.

Екологічно необґрунтоване ведення сільськогосподарського виробництва призвело до значних втрат гумусового шару ґрунту, розвитку ерозійних процесів, збільшення площ кислих і засолених ґрунтів, зменшення вмісту поживних речовин та корисної мікрофлори, забруднення залишками пестицидів, важкими металами, радіонуклідами.

Тому для вирішення проблем, що виникли в сфері землекористування, а також для розробки та впровадження науково обґрунтованих заходів щодо екологічно збалансованого використання сільськогосподарських угідь, необхідна наявність інформації про еколого-агрохімічний стан ґрунтів. Одним із джерел такої інформації є дані, отримані за результатами агрохімічного обстеження (моніторингу) земель сільськогосподарського призначення, яке проводиться з періодичністю раз у кожні п'ять років. Агрохімічний моніторинг є складовою частиною комплексного агроекологічного моніторингу земель. Агрохімічний моніторинг земель сільськогосподарського призначення здійснюється за такими показниками: вміст гумусу, макроелементів (азоту (N), фосфору (P₂O₅), калію (K₂O)), мікроелементів бору (B), міді (Cu), цинку (Zn), марганцю (Mn), кобальту (Co)), ступінь кислотності (рН, гідролітична – Нг), сума ввібраних основ, а також забруднення токсикантами, такими як: важкі метали ((кадмій (Cd), свинець (Pb), ртуть (Hg)), залишкова кількість пестицидів (ДДТ, гексахлоран та інші); радіонукліди (цезій-137 (137Cs), стронцій-90 (90Sr)). Крім того здійснюються заміри радіаційного фону.

Станом на 01.01.2014 р. загальна площа земель Херсонської області становила 28 461 км², із них на сільськогосподарські угіддя припадає 2180,0 тис. га (75,82 %), які, в свою чергу, розподіляються таким чином: на рілля припадає 1760,2 тис. га (80,74 %), перелоги – 43,9 тис. га (2,01 %), багаторічні насадження – 29,7 тис. га (1,36 %), сіножаті – 156,4 тис. га (7,17 %), пасовища – 190,1 тис. га (8,72 %). Орні землі в більшості представлені чорноземами типовими, серед яких переважають чорноземи слабо-, мало- та середньогумусні. Середній показник розораності земель по області становить 63,61 % [1].

Оскільки визначення вмісту гумусу в ґрунтах Херсонської області (табл. 1.) до п'ятого циклу (2001-2005 рр.) агрохімічного обстеження не проводилося, то неможливо відстежити його динаміку у повному обсязі [3]. Отримані дані, починаючи з п'ятого циклу (2001-2005 рр.), свідчать про поступове його

зниження під час наступних турів обстеження, з незначним підвищенням під час восьмого циклу (2016–2018 рр.). Такі показники вмісту гумусу свідчать про його низький вміст (2–4 %) у досліджуваних ґрунтах.

Вміст гумусу в орному шарі ґрунтів Херсонської області (станом на 2019 рік) становив у середньому 3,33 % (середній показник по Україні – 3,25 %), із коливанням по різних ділянках від 1,61 до 8,00 %. Із 1994 року вміст гумусу зменшився на 0,58 %. Загалом для більшості ґрунтів Херсонської області характерний низький вміст гумусу (2–4 %)

Таблиця 1.

Вміст гумусу в ґрунтах Херсонської області за період 1986-2020 рр.

Цикл обстеження	II цикл (1986-1990)	III цикл (1991-1995)	IV цикл (1996-2000)	V цикл (2001-2005)	VI цикл (2006-2010)	VII цикл (2011-2015)	VIII цикл (2016-2018)	IX цикл (2019-2020)
Вміст гумусу %	-	-	-	3,67	3,57	3,32	3,39	3,33

Встановлено, що в ґрунтах Херсонської області з другого (1986–1990 рр.) по восьмий цикли (2019–2020 рр.) агрохімічного обстеження спостерігалися відносно стабільні показники рН сольового ґрунту, з незначними відхиленнями, що не перевищували допустимих показників (табл. 2) [3].

Таблиця 2.

Динаміка рН сольового в ґрунтах Херсонської області за період 1986-2018 рр.

Цикл обстеження	II цикл (1986-1990)	III цикл (1991-1995)	IV цикл (1996-2000)	V цикл (2001-2005)	VI цикл (2006-2010)	VII цикл (2011-2015)	VIII цикл (2016-2018)
рН сольовий ґрунту	6,22	6,19	6,07	6,09	6,17	6,15	6,22

У цілому динаміка показника рН сольового ґрунту за всіма циклами спостереження відповідає реакції ґрунту, що близька до нейтральної (рН = 5,6–6,0). Водночас це є оптимальним і сприятливим її рівнем для підтримання родючості ґрунтів й отримання хороших урожаїв.

Динаміка вмісту рухомого фосфору (P₂O₅) у ґрунтах Херсонщини (табл. 3) свідчить, що крім другого циклу обстеження (1986–1990 рр.), коли рівень P₂O₅ становив 96,1 мг/кг ґрунту, що відповідає середньому його рівню (51,0–101,0 мг/кг), під час наступних циклів обстеження вміст P₂O₅ відповідав підвищеному вмісту (101,0–151,0 мг/кг) із незначними відхиленнями між турами. Так, найнижчий показник у межах цієї норми спостерігався під час третього циклу обстеження (1991-1995 рр.) – 101,5 мг/ кг, а найвищий – під час третього циклу (1991-1995 рр.).

Таблиця 3.

Динаміка вмісту рухомого фосфору (P₂O₅) в ґрунтах Херсонської області за період 1986–2020 рр

Цикл обстеження	II цикл (1986-1990)	III цикл (1991-1995)	IV цикл (1996-2000)	V цикл (2001-2005)	VI цикл (2006-2010)	VII цикл (2011-2015)	VIII цикл (2016-2018)	IX цикл (2019-2020)
Вміст P ₂ O ₅ , Мг\кг ґрунту	96,1	101,5	116,5	124,7	139,7	132,7	114,7	116,0

На 2020 рік вміст рухомого фосфору (P₂O₅) у більшості районів області був підвищений (101,0–151,0 мг/кг), У цілому середній вміст рухомого фосфору в ґрунтах Херсонщини під час останнього обстеження склав 116 мг/кг ґрунту. За результатами обстеження вміст обмінного калію (K₂O) в ґрунтах Херсонської області (табл. 4) на протязі всього циклу обстеження знаходився у допустимих, необхідних межах для нормального живлення

сільськогосподарських культур. Так, під час другого (1986–1990 рр.), четвертого (1996–2000 рр.), п'ятого (2001–2005 рр.) і шостого (2006–2010 рр.) циклів обстеження спостерігався високий рівень вмісту обмінного калію (121,0–180,0 мг/кг), а під час третього (1991–1995 рр.), сьомого (2011–2015 рр.) і восьмого (2016–2015 рр.) був підвищений рівень вмісту K_2O (81,0–121,0 мг/кг). Найвищий вміст K_2O спостерігався у ході п'ятого циклу обстеження – 144 мг/кг; починаючи з шостого почав знижуватися (127,5 мг/кг), під час сьомого і восьмого становив, відповідно, 115,2 мг/кг і 108,1 мг/кг.

Таблиця 4

Динаміка вмісту обмінного калію в ґрунтах Херсонської області за період 1971–2008 рр.

Цикл обстеження	II цикл (1986-1990)	III цикл (1991-1995)	IV цикл (1996-2000)	V цикл (2001-2005)	VI цикл (2006-2010)	VII цикл (2011-2015)	VIII цикл (2016-2018)	IX цикл (2019-2020)
Вміст K_2O , Мг\кг ґрунту	123,0	121,1	108,1	115	125,5	1126,2	127,1	144,0

Станом на 2020 рік вміст обмінного калію (K_2O) у більшості районів області був підвищений (81,0–121,0 мг/кг). По області на 2020 рік вміст азоту легкогідролізованого в ґрунтах більшості районів був низьким (101–150 мг/кг). За вмістом таких мікроелементів, як бор (B), марганець (Mn), мідь (Cu), цинк (Zn), ґрунти по області під час 2019–2020 років обстеження (VIII тур) мали наступні показники: вміст бору (B) – високий (> 0,71 мг/кг), марганцю (Mn) – середній (31–71 мг/кг), міді (Cu) – середній (0,21–0,51 мг/кг)

На 2020 рік середній вміст свинцю (Pb) у ґрунтах Херсонської області становив 1,09 мг/кг, при мінімальному – 0,62 мг/кг і максимальному значеннях – 1,89 мг/кг, та ГДК – 20,0 мг/кг (валова форма), фоновий вміст – 10 мг/кг.

Середній вміст кадмію (Cd) – 0,17 мг/ кг, при мінімальному– 0,07 мг/ кг і максимальному значеннях –0,29 мг/ кг, та ГДК – 0,7 мг/кг (рухома форма), фоновий вміст – 0,1 мг/кг. Середній вміст ртуті, (Hg) – 0,016 мг/кг, при мінімальному – 0,01 мг/кг і максимальному рівнях – 0,03 мг/ кг та ГДК –2,10 мг/кг (валовий вміст), фоновий вміст –0,02 мг/кг. Вміст радіонуклідів – цезію-137 (^{137}Cs) та стронцію-90 (^{90}Sr) становив 0,041–0,259 та 0,010–0,036 Кі/км² відповідно, що знаходиться в межах нормативних показників.

За результатами суцільного агрохімічного обстеження ґрунтів Херсонської області за період 1986–2020 рр. можна зробити наступні висновки. Вміст гумусу в ґрунтах із кожним роком знижується й знаходиться на низькому рівні (2–4 %). Це свідчить про те, що процеси мінералізації перевищують рівень надходження органічних речовин. Показник рН сольового знаходиться в межах норми, відповідаючи реакції, близькій до нейтральної (рН = 5,6–6,0). Існує, як відомо, певна залежність між вмістом гумусу і доступністю мінеральних форм фосфатів. Дана залежність пояснюється тим, що органічна речовина перешкоджає утворенню у ґрунті важкодоступних для засвоєння рослинами сполук фосфору із залізом, алюмінієм та кальцієм[4]. Так, показники вмісту рухомого фосфору (P_2O_5), починаючи з сьомого циклу (2011–2015 рр.) Обстеження, знижувалися, з незначним підвищенням у 2006-2010 роках. В свою чергу, вміст обмінного калію (K_2O) знижувався, починаючи з 1991 року, і тільки в 2010 році спостерігалось його підвищення. Вміст азоту легкогідролізованого в ґрунтах області низький. Перевищень ГДК за вмістом важких металів не виявлено. Забезпеченість мікроелементами достатня, хоча має деякі відхилення. Вміст радіонуклідів – цезію-137 (^{137}Cs) та стронцію-90 (^{90}Sr) у ґрунтах області знаходився в межах нормативних показників. У цілому ситуація зі зниженням вмісту гумусу, рухомого фосфору (P_2O_5), обмінного калію (K_2O) та низьким вмістом азоту легкогідролізованого свідчить про необхідність запровадження заходів, які б сприяли зменшенню втрат гумусу та мінеральних речовин, а також стабілізації їх рівня.

До таких заходів можна віднести:

- використання органічних добрив, посів сидеральних культур;
- мінімізацію обробітку ґрунту;
- збалансоване внесення органічних і мінеральних добрив;
- - застосування науково обґрунтованих сівозмін;
- - ефективного застосування меліорантів;
- - застосування ґрунтозахисних технологій вирощування сільськогосподарських культур;
- - збільшення площ рекультивованих земель.

Література:

1. Аналіз господарської діяльності промисловості / за ред. В.І. Стрижева: Київ, 1998. 123 с.
2. Бойко М.Ф., Чорний С.Г. Екологія Херсонщини. Навчальний посібник. Херсон: Terra, 2001. 156 с.
3. Бойко П.М. Нижньодніпровський екокоридор Національної екомережі України. Херсон: Айлант, 2010. 204 с.
4. Волощук В.М., Гродзинський М.Д., Шищенко П.Г. Географічні проблеми сталого розвитку України: Укр. геогр. журн., 2000. 18 с.
5. Гаврилович Н.Е., Чаусова Л.А., Балюк С.А. Ґрунти півдня України: Львів, 1999. 207 с.

**«ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ
ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА»**

Лобода Олена Миколаївна,

доцент кафедри менеджменту та

інформаційних технологій, к.т.н., доцент

Херсонський державний аграрно-економічний університет

м. Херсон

ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ В КОРПОРАТИВНИХ МЕРЕЖАХ

На сьогоднішній день збільшується кількість нових автоматизованих систем, існуючі мережі розширюються, зростає число користувачів цих мереж і систем. Зростають також і вимоги, пропоновані до переданому трафіку, пропускну здатності, протяжності (масштабності), захисту інформації (передачі даних) та вартості розробки і розгортання автоматизованої системи, причому безпека інформації і вартість автоматизованої системи є одними з головних чинників при її побудові. Справа в тому, що на сьогоднішній день інформація є найціннішим товаром, тобто має ціну, може купуватись і продаватись, загалом представляє інтереси багатьох груп людей, бізнесу, може цікавити конкурентів, опонентів тощо. При володінні певною інформацією та вмілому користуванню нею можна досить сильно впливати на події в сучасному світі. Тому не лише великі корпорації типу Tesla, Microsoft чи Facebook намагаються всіма силами захистити корпоративні мережі, а й звичайні користувачі досить сильно занепокоєні безпекою власних даних.

Міністерство оборони США у книзі «Критерії оцінки безпеки комп'ютерів», [1] (Оранжева книга, 1998р.), визначило сім рівнів безпеки комп'ютерних та мережевих систем. Ця розробка стала загальноприйнятою в

світі для класифікації ступеня захищеності системи. Існують різноманітні методи виявлення атак, але найпопулярнішими та найбільш ефективними є методи аналізу мережної інформації і, зокрема, статистичний метод, який має на увазі, що спочатку для всіх суб'єктів аналізованої системи визначаються профілі. Будь-яке відхилення використовуваного профілю від еталонного вважається несанкціонованою діяльністю та експертні методи (наприклад, застосування штучного інтелекту).

У фінансових установах існує два підходи до захисту інформації: автономний - направлений на захист конкретної ділянки або частини інформаційної системи, яка як правило є найбільш вразливою або може бути джерелом зловживань; комплексний - захищає інформаційну систему в цілому, всі її складові частини, приміщення, персонал тощо. [2]

Найпростіший і надійний спосіб захисту інформації від загроз несанкціонованого доступу (НСД) - режим автономного використання ПК одним користувачем у спеціально виділеному приміщенні при відсутності сторонніх осіб. У цьому випадку роль замкненого контуру захисту виконує виділене приміщення, а фізичний захист – вікна, стіни, підлога, стеля, двері. Якщо стіни, стеля, підлога і двері міцні, підлога не має люків, які з'єднуються з іншими приміщеннями, вікна і двері обладнані охоронною сигналізацією, то стійкість захисту буде визначатись технічними характеристиками охоронної сигналізації при відсутності користувача в неробочий час.

Апаратні засоби захисту - це різні електронні, електронно-механічні та інші пристрої, які вмонтовуються в серійні блоки електронних систем обробки і передачі даних для внутрішнього захисту засобів обчислювальної техніки: терміналів, пристроїв введення та виведення даних, процесорів, ліній зв'язку тощо. Засоби захисту портів виконують декілька захисних функцій, а саме:

- «звірка коду». Комп'ютер захисту порту звіряє код санкціонованих користувачів з кодом у запиті;

- «камуфляж». Деякі засоби захисту портів камуфлюють існування портів на лінії телефонного зв'язку шляхом синтезування людського голосу, який відповідає на виклик абонента;

- «дзвінок назустріч». У пам'яті засобу захисту портів зберігаються не тільки коди доступу, але й ідентифікаційні номери телефонів;

- ведення автоматичного «електронного журналу» доступу в комп'ютерну систему з фіксацією основних дій користувача. [3]

Підводячи підсумки, слід підкреслити, що деякі фахівці з банківської безпеки пов'язують надійність фінансових інформаційних систем з засобами їх зовнішнього захисту, тобто системою паролів для входу не тільки у саму комп'ютерну мережу, а й до різних рівнів інформації системи, залежно від допуску користувачів. Коло працівників, які за технологією виконання банківських операцій мають доступ до широкого діапазону такої інформації, дуже великий. Тому система захисту, яка базується на кодуванні входів до різних видів інформації, малоефективна. Потрібно знайти принципово нові підходи для розробки та впровадження відносно надійних систем захисту банківської діяльності від комп'ютерних злочинів. Така система повинна будуватися згідно із технологією банківського документообігу та особливостями форм розрахунково-кредитних операцій.

Література

1. Information Systems Security – Washington: Headquarters Department of the Army, 1998. 49 с. (Army Regulation; вип. 380).

2. Олійник А. В. Інформаційні системи і технології у фінансових установах. Львів: Новий світ- 2000, 2006. 436 с.

3. Войнаренко М. П. інформаційні системи та технології в управлінні організацією [Електронний ресурс]. Едельвейс і К, 2015. Режим доступу до ресурсу: https://pidruchniki.com/74227/informatika/bezpeka_informatsiynih_sistem.

**«СУЧАСНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА МОВНА ПОЛІТИКА У
ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ»**

Володченко Віталій Георгійович, магістрант;

Володченко Євгенія Валеріївна, магістрант,

Херсонський державний аграрно-економічний університет,

м. Херсон

**СУЧАСНІ ЗАСОБИ КОМУНІКАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ
УПРАВЛІННІ**

Спілкування (комунікація) є ключовим фактором як для побудови стосунків, так і в публічному управлінні. Сучасні форми комунікації дозволяють залишатися на зв'язку з будь-якої точки світу. Соціальні медіа існують з перших днів Інтернету, і вони все ще домінують у нашому особистому й публічному спілкуванні. Модерні технології нині домінують у спілкуванні, і тому ми можемо назвати основні засоби комунікації, які допомагають підтримувати зв'язок із аудиторією: пряме повідомлення, миттєве повідомлення, текстові повідомлення, електронний маркетинг, пряма електронна пошта, блоги, голосові дзвінки, відео-чат, відео маркетинг, он-лайн чати й ін. [3, с.44].

Соціальні медіа: пряме повідомлення (DM). Соціальні медіа не обов'язково повинні бути повністю публічними. Майже кожен канал соціальних мереж пропонує опцію прямого обміну повідомленнями, деякі з цих служб обміну повідомленнями навіть мають власну програму обміну повідомленнями, таку як Facebook Messenger. Приватні повідомлення через соціальні мережі мають таку ж близькість, як електронна пошта, але, як правило, менш офіційні.

Підприємства повинні контактувати через пряме повідомлення, лише якщо клієнт звернувся до них через цей канал. Однак деякі методи прямого обміну повідомленнями стають дещо прийнятнішими в деяких соціальних мережах, таких як Facebook. Facebook Messenger Bots тепер розглядається як норма і може допомогти встановити зв'язок зі своєю аудиторією.

Миттєве повідомлення. Хоча деякі форми миттєвих повідомлень потрапляють під соціальні медіа (Facebook Messenger), існує широкий спектр платформ миттєвих повідомлень, які не підключені до соціальних мереж: Google Hangouts та WhatsApp.

Текстові повідомлення SMS - короткі, загалом неформальні та є хорошим способом передавати невеликі шматочки інформації, які можна отримати та відповісти на них у вільний час. Нині ми майже завжди в межах досяжності мобільного пристрою, тому не дивно, що люди користуються своїми смартфонами більше, ніж комп'ютерами, у пошуці, дослідженнях і спілкуванні, і це є ідеальною платформою для взаємодії з аудиторією.

Електронний маркетинг може бути використаний для багатьох різних цілей, зокрема для просування товарів і послуг, поширення новин, підвищення поінформованості про бренд або для передачі повідомлення масам. За роки підприємства накопичили б багато електронних адрес, і в багатьох випадках вони б зникли. Завдяки маркетингу електронною поштою ці електронні адреси дозволять вам зв'язуватися зі старими клієнтами, а також зв'язуватися з новими потенційними клієнтами [4].

Пряма електронна пошта. Електронна пошта схожа на прямий обмін повідомленнями через соціальні мережі, але, як правило, вона є більш офіційною. Це найпопулярніший спосіб спілкування у бізнесі.

Блоги це – діалоговий стиль веб-сайт, який дозволяє публікувати повідомлення, новини, знання або будь-який інший вид інформації у всесвітній павутині для всіх. Більшість блогів містять розділ коментарів, в якому можна спілкуватися з однодумцями, зацікавленими повідомленнями у блозі.

Голосові дзвінки більш персоналізовані. Телефон або мобільний телефон миттєво дозволяє обом сторонам почути тони та емоції іншого, хто телефонує, і є одним із найбільш часто використовуваних засобів зв'язку.

Відеочат дозволяє обом сторонам бачити один одного, читати мову тіла та міміку. Ця форма спілкування не така популярна, як голосовий дзвінок, але вона має свої переваги. Існує кілька безкоштовних програм для відео дзвінків (FaceTime від Apple, месенджер Facebook, Skype та WhatsApp).

Відеомаркетинг – відео через соціальні канали (YouTube, Facebook, Snapchat та Instagram) за допомогою смартфонів та камер, завжди доступних. Важливо передавати повідомлення у різних форматах, а відео - один із способів зробити це, суттєво підвищує зацікавленість.

Онлайн-чати дозволяють на веб-сайті задавати запитання безпосередньо в режимі реального часу, не виходячи з самого веб-сайту. У публічному управлінні слід розглянути можливість використання веб-чату в режимі реального часу, лише якщо можна гарантувати, що хтось завжди буде активно використовувати віджет. Якщо на відповідь комусь через веб-чат потрібно більше кількох секунд, це погано може позначитися на спілкуванні.

Отже, нинішня віртуальна реальність розширює можливості спілкування у публічному управлінні: відео показує нам потенційну віртуальну реальність для спілкування, соціальні мережі та мобільний зв'язок мають для цього великий потенціал. У міру того, як прогресує віртуальна реальність і ціни на гарнітури падають, популярність VR неминуче зросте. Оскільки все більше і більше людей купують гарнітури VR, це може бути майбутньою сучасною формою спілкування у публічному управлінні.

Література:

1. Бобало О. Ю. Комунікативні стратегії. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 344 с.

2. Журавель П. А. Сучасні засоби комунікації в системі державного управління. Економіка та держава. 2014. № 5. С. 158-160.

3. Комунікація. Філософський енциклопедичний словник; В. І. Шинкарук (гол. редкол.). К.: Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002. 742 с.

4. Почепцов Г. Нові комунікативні можливості у сфері державного управління; [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/8049>.

Панкратьєва Тетяна Леоонідівна

Старший викладач

Херсонський державний аграрно-економічний університет»

м. Херсон

КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Одним із головних елементів сьогодення культури управління є ділове спілкування. Цілеспрямована робота державних службовців над удосконаленням професійного ділового спілкування, знаннями механізмів власної психології сприяє розвитку управлінської культури, забезпечує ефективність державної служби в цілому. Професія державного службовця – професія в системі «людина – людина», де спілкування перетворюється у професійно значущу категорію, державний службовець не просто працівник, а людина, що представляє владу і виступає від її імені. Професійна діяльність державного службовця передбачає наявність професійно-значущих комунікативних умінь і навичок здійснювати соціальну взаємодію, що забезпечують результативність та ефективність вирішення професійних

завдань, встановлювати міжособистісні та конвенціональні стосунки в різних ситуація.

Сучасна сфера публічного адміністрування відноситься до сфери підвищеної комунікативної відповідальності. Неспийнятне розуміння усного й письмового повідомлення у відправника й одержувача може привести до серйозних збоїв в управлінні, стати причиною різного роду помилок, непорозумінь і конфліктів. За родом своєї діяльності державному службовцю доводиться не тільки оперувати законом, керуватися посадовими інструкціями, але й роз'яснити, доводити та переконувати [1, С.71]. Державний службовець взаємодіє із громадянами, допомагаючи їм у вирішенні соціальних, господарських і особистих проблем; спілкується із суб'єктами, що належать до різних соціальних прошарків і груп; контактує із представниками різних суспільно-політичних сил і формувань; обговорює питання, пов'язані з виконанням службових обов'язків, прийняттям рішень, організацією заходів і т.п. Від сучасних державних службовців вимагається не лише компетентність, освіченість, але й вміння працювати з людьми на високому рівні культурних, професійних, морально-етичних вимог. Саме тому він повинен бути «професійним комунікантом», мати високу комунікативну культуру.

Під комунікативною культурою як необхідною умовою ефективності професійної діяльності державного службовця О.Маслова розуміє систему принципів спілкування в середовищі публічного адміністрування, встановлений порядок здійснення комунікацій в сфері широких соціальних і професійних взаємин і контактів [2, С.83]. Комунікативна культура державного службовця це, також, система знань про загальнолюдську і професійну мораль, її історію і практику, про стосунки між людьми в процесі державно-управлінських відносин, що покликана регулювати, заохочувати чи обмежувати поведінку суб'єктів цих відносин з метою мінімізації комунікативних протиріч, корегування індивідуальних інтересів і цілей із загально-груповими в широкому сенсі цього поняття. Основне завдання комунікативної культури

державного службовця можна визначити як формування таких правил організації комунікативного процесу, що сприяють взаєморозумінню суб'єктів у процесі державно-управлінських відносин [13, С.319]. Формування комунікативної культури у державних службовців передбачає оволодіння національно-історичним досвідом управлінської діяльності, аналіз впливу релігійних і культурних цінностей на професійну поведінку державного управлінця;, з'ясування взаємовпливу комунікативної і загальнолюдської культур, підтримка, дотримання та створення етичних принципів з широкого кола соціальних, побутових, організаційних ситуацій.

Для здійснення ефективної діяльності у сфері комунікацій держслужбовцю необхідно мати наступні складові комунікативної культури: - на рівні індивіда: природні задатки, пластичність нервової системи, гарні репрезентативні системи переробки інформації (аудіальна, візуальна); темперамент (активність і емоційність); - на рівні суб'єкта спілкування: знання правил спілкування, високий рівень розвитку комунікативних здатностей, стійкі способи й стилі комунікативного поводження, обумовлені характерологічними особливостями; - на рівні особистості: потребу

в спілкуванні, комунікативну спрямованість (на себе, на інших, на завдання), схильності, морально-етичні цінності; - на рівні індивідуальності: адекватна самооцінка, саморегуляція [3, С.321].

Отже, комунікативна культура є складовою частиною загальної культури поведінки людини, системою значень, норм, цінностей і зразків поводження, прийнятих у суспільстві, умінням особистості організувати комунікативну діяльність. діяльності й комунікації, формується в процесі участі в ній людини. Комунікативна культура державних службовців являє собою складне духовно-практичне утворення особистості, яке охоплює засвоєні соціальні норми та вимоги щодо професійного спілкування, розвинені механізми комунікативної взаємодії з людьми, набутий практичний досвід комунікативної діяльності. Комунікативна культура формується під впливом соціальних, психологічних та

культурологічних умов, вона неодмінно спирається на ті норми і вимоги, які висуває суспільство на певному етапі свого розвитку перед державними службовцями, які покликані дотримуватися їх у своїй професійній діяльності.

Література

1. Комунікативна компетентність державних службовців яка елемент модернізації системи державної служби / ІваноФранківський центр науки, інновацій та інформатизації. – ІваноФранківськ: 2012. – с. – 154.

2. Маслова О.Г. Роль коммуникативной культуры в профессиональной деятельности государственных служащих // Научный вестник Ярославского педагогического ун-та. - 2010. - Вып. 1. - С. 77-85.

3. Тараторкин Г.В. Коммуникативная культура в системе государственной службы: теоретические основы//Сборник научных работ Томского госуд. ун-та. Серия «Гуманитарные науки» - 2009 - №4. - С. 311-323

Рудік Н. М.

кандидат сільськогосподарських наук, доцент,

Волков М.Ю.,

здобувач початкового рівня (короткого циклу) другого року навчання

спеціальності "молодший бакалавр обліку і оподаткування",

Херсонський державний аграрно-економічний університет,

м. Херсон

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ

Високий рівень суспільного запиту на активну політику держави в сфері забезпечення умов розвитку територій, забезпечення соціального захисту та соціального розвитку вимагає активних заходів щодо його задоволення. Право на сучасну медицину й освіту, доступні та якісні адміністративні, комунальні,

соціальні послуги має кожен член суспільства. Особливої актуальності набуває потреба вироблення сучасних підходів до політики держави у сфері забезпечення соціального-економічного розвитку сільських територій, відповідно до сучасних концепцій управління в умовах ринкової економіки та зростаючої конкуренції.

Ефективне функціонування економічних систем, у визначальній мірі, забезпечується аграрним сектором. Стійкий економічно ефективний розвиток виробництва тісно пов'язаний з розвитком сільських територій, жителі яких є носіями української ідентичності, культури, й духовності нації. Він відбувається в умовах жорсткої конкуренції та трансформації соціально-економічних детермінант. В умовах ринкової економіки ефективність функціонування конкурентоспроможного виробника досягається на умовах забезпечення адміністративної незалежності товаровиробника, що гарантується приватною власністю на засоби виробництва, на продукцію яку він виробляє.

В Україні формування, становлення та розвиток конкурентоспроможного аграрного виробника відбувається суперечливо.

Розвиток сільських територій України відбувається в умовах непослідовності здійснюваних в аграрній сфері реформ, зменшення впливу держави та незацікавленості великих орендарів в його фінансуванні, недофінансування соціальних, екологічних програм. Суттєвою проблемою залишається наявність деформацій у відносинах власності, оскільки в результаті проведеної приватизації, не було сформовано ефективного приватного власника. Економічна теорія розглядає фактор приватної власності, як суттєвий ресурс розвитку конкурентоспроможного аграрного виробника який проявляється у подвійній формі: через власність на майно і на землю.

В адміністративно-командній економічній системі до набуття Україною незалежності, аграрні відносини розглядалися ототожнюючись з земельними відносинами, тобто як відносини пов'язані з володінням і користуванням землею, як основним засобом виробництва. Тобто безвідносно до їх правової та

політичної суті бо єдиним власником землі була держава і саме вона, через владні структури, регулювала земельні, а значить аграрні питання, питання розвитку сільських територій виключно в інтересах держави.

За становлення та розвитку ринкових відносин ліквідація монопольної власності держави на землю змінила форми господарювання, заготівель, реалізації продукції її переробки, а відтак започаткувався занепад соціальної сфери сільських територій. Фінансування розвитку сільських територій, соціальні питання села в попередній економічній системі вирішувалися сільськогосподарськими підприємствами. Останні, в результаті реформування, змінили форму власності, а нові уже законодавчо не були зобов'язані вирішувати соціальні проблеми села.

Соціальні об'єкти залишилися без відповідного фінансування, а поява приватного власника поглибила соціальну напругу.

Проблема фінансування соціальних питань села поглиблювалася ще й тому що, стосовно розвитку сільських територій завжди на перше місце ставили виробництво, а соціальні питання були похідними.

Як наслідок сформувалась потреба в зміні макроекономічної політики держави щодо, ресурсного забезпечення потреб сільських територій, правового забезпечення земельних, а отже і аграрних відносин. Об'єктивно виникла необхідність в науковому, організаційному, макроекономічному забезпеченні формування складових нових аграрних відносин в умовах зростаючої конкуренції.

Наявність негативного мультиплікативного впливу політичної нестабільності на розвиток сільських територій, зменшення доходів сільського населення, недоступність засадничих для життя людей якісних послуг, зростання соціальної напруги на селі, неефективність структур управління потребували нової стратегії сталого розвитку, з урахуванням недосконалості та прорахунків фінансово – кредитної, бюджетно-податкової та експортно-імпоротної політик.

На макрорівні для вирішення проблем розвитку територій стратегічно було обрано шлях децентралізації, яка передбачає передачу повноважень та фінансів від державної влади якнайближче до людей - органам місцевого самоврядування.

На теперішній час розвиток сільських територій, в більшій мірі ніж міських територій, залежить від ефективності започаткованої в 2014 році реформи місцевого самоврядування. Метою її є формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, узгодження інтересів держави та територіальних громад .

Реформа була запущена прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади (01.04.2014 р.), Законів «Про співробітництво територіальних громад» (17.06.2014 р.), «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (05.02.2015 р.)

За чотири роки реформи було створено 882 ОТГ, що об'єднали 4043 громади (36,7% від загальної кількості місцевих рад станом на 01.01.2015 року), що охоплює 38% території України і близько 69% населення [1].

Децентралізація вважається однією з найуспішніших реформ українського Уряду, яка впроваджується за підтримки міжнародних партнерів, зокрема Ради Європи. За результатами дослідження Центру «Соціальні індикатори» на замовлення Програми Ради Європи «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні» більшість населення – 59% вважають потрібними реформу місцевого самоврядування та децентралізацію, а серед тих, хто добре обізнаний про реформу, 81% вважають, що Україні потрібна децентралізація; 59% українців або відчули покращення від реформи, або очікують на нього; абсолютна більшість населення – 87% вважають, що необхідно встановити державний нагляд за законністю рішень органів місцевого самоврядування [2].

Місцеві бюджети в 2018 році отримали, у розрахунку на одного жителя в реформованих громадах, 5477 грн, що на 1006 грн більше ніж в 2017 році.

Загальна сума державної підтримки на місцевий та регіональний розвиток на 2019 рік склала 20,75 млрд грн, що в 41,5 рази більше ніж в 2014 році [1].

В 2019 році місцеві бюджети зросли на 206,4 млрд грн: з 68,6 млрд в 2014 до 275 млрд грн, що є свідченням процесів фінансової децентралізації.

Державна політика України у сфері місцевого самоврядування, в основу якої закладено положення Європейської хартії місцевого самоврядування та найкращі світові стандарти суспільних відносин у цій сфері, показала дієвість її в розвитку територіальних громад, розвитку сільських територій, вирішенні проблем недофінансування соціальних та екологічних програм. Вона дозволяє забезпечити спрямування фінансових ресурсів на найбільш перспективні напрями, що забезпечить мультиплікативний ефект розвитку всієї сільської території. Це сфери послуг (рівень життя, якість праці, робочі місця), освіти (рівень та якість життя, інвестування в людський капітал), охорони здоров'я (рівень та якість життя).

Подальші наслідки реформування для розвитку сільських територій визначатимуться особливістю проведення децентралізаційної реформи України.

Так одночасно з децентралізацією відбувається реформа адміністративно-територіального устрою. Перший етап передбачає передачу частини повноважень держави на найнижчий адміністративно-територіальний рівень – новоствореним шляхом укрупнення сільських рад об'єднаним територіальним громадам (ОТГ). Другий етап реформи передбачає формування адміністративно-територіальних одиниць регіонального рівня – префектур (повітів чи округів). Третій етап реформи передбачає, після формування двох нижчих рівнів – місцевого та субрегіонального, формування третього регіонального рівня АТУ країни, що означатиме зміну кількості областей країни у сторону їх зменшенн я. [3].

Натепер децентралізація сприяє розвитку сільських територій та забезпеченню конкурентоспроможності регіонів на основі формування та ефективного використання їх економічного потенціалу.

Література

1. Децентралізація у цифрах. <https://rdo.in.ua/direction/decentralizaciya>(дата звернення 11.11.2020).
2. З 15% до 80%: як за роки децентралізації зросла підтримка і довіра до реформи. <https://decentralization.gov.ua/news/12940> (дата звернення 13.11.2020).
3. Мельничук А., Остапенко П. Децентралізація влади: реформа №1 [аналітичні записки]. – К.: ЦОП «Глобус» ФОП Кравченко Я.О. – 2016. –С. 35

Скакун Ю.В.,

здобувач першого (бакалаврського) рівня спеціальності "Публічне управління та адміністрування",
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

МЕДІАЦІЯ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Те, що конфлікт є невід'ємним елементом соціальних відносин, представляється очевидним фактом. Всі спільноти, організації в процесі своєї діяльності стикаються з даними феноменом. Причому в міру розвитку суспільства кількість конфліктів і їх різновидів не зменшується, а навпаки, зростає. У цій ситуації, чи ми говоримо про відносини або про матеріальну складову, ціна невирішених конфліктів надзвичайно висока. Для того щоб негативні наслідки конфлікту не порушували стабільності існування суспільства, протягом багатьох сотень років ведеться пошук ефективних способів їх врегулювання і вирішення.

Дана тема стає все більш актуальною, і на сьогоднішній день вважається, що одним з найбільш ефективних способів вирішення конфлікту є

переговорний процес, зокрема, за участю третьої сторони, а саме медіативній технології. Останнім часом саме медіативні технології набувають все більшого поширення, тому що дозволяють досягти згоди в рамках діалогу і, таким чином, зберігають можливості для подальшої співпраці учасників. Рішення в рамках таких технологій сторони виробляють самостійно, не віддаючи ці повноваження третім особам. Ми можемо спостерігати ефективність їх застосування в таких сферах, як трудове право, сімейні конфлікти, комерційні суперечки, а в деяких випадках і в публічному управлінні.

Теоретико-методологічні засади механізму медіації розробляють такі науковці, як М. Siddiqui, Белінська О., Пахомова Т., Санченко А та інші.

У сучасних умовах глобалізації суспільних відносин особливо гостро постає питання вирішення конфліктних ситуацій, які постійно виникають, насамперед, через невизначеність і нестабільність політичної, економічної, релігійної ситуації, а це в свою чергу спричинено розширенням конфліктного простору, підвищенням напруженості у суспільних відносинах. Однією із сфер, яка покликана вирішити конфліктні ситуації, що виникають на місцях, є сфера публічного управління. Ось саме тому необхідно на науковому рівні вивчити питання, окреслити коло наукових знань щодо врегулювання конфліктів різного рівня. Підвищення напруження у соціально нестабільному середовищі спричинене відчули на собі у першу чергу представники публічного управління, які у силу своїх функціональних обов'язків, відповідно до сфери своєї діяльності мають у першу чергу бути готовими до розв'язання конфліктних ситуацій, суперечностей, що постійно виникають у суспільстві між людьми, аби якнайскоріше вирішити ці конфліктні ситуації знизити рівень напруженості, налагодити діалог з громадськістю. Саме тому сьогоднішні реалії у публічному управлінні позначають актуальну проблему вирішення питань пошуку альтернативних способів усунення конфліктних ситуацій, найбільш оптимальним серед яких є медіація.

На підставі проведеного дослідження, можна надати власне визначення медіації у галузі публічного управління, під якої слід розуміти спосіб вирішення публічного конфлікту між органами публічної влади та іншої стороною (громадянин, громадська організація, група громадян) зі залученням нейтрального посередника (медіатора), який за допомогою технологій медіації допомагає сторонам конфлікту досягти результату за концепцією «win-win», при якому кожна сторона отримує свої позитивні наслідки.

Зрозуміло, медіативні технології не єдиний можливий спосіб врегулювання і вирішення конфліктів в публічному управлінні. Але виходить, що принаймні при наявності певних умов застосування даних технологій можливо і може виявитися ефективним. Підсумовуючи вищенаведене, до таких умов можемо віднести наявність у сторін обоїчної необхідності вирішити сформований конфлікт, наявність повноважень для цієї діяльності і потреба зберігати довгострокові відносини один з одним. При цьому так само, як і в будь-якому іншому конфлікті, для того, щоб процес переговорів служив досягненню його цілей, медіатору потрібно стежити за дотриманням описаних на початку чотирьох принципів (добровільність участі, нейтральність посередника, конфіденційність процесу і рівноправність сторін), на яких базуються ці технології, і балансом сил сторін.

Література

1. Белінська О.В. Медіація – альтернативне вирішення спорів. Вісник Вищої ради юстиції. 2011. № 1(5). С. 158–172. URL: http://vru.gov.ua/Docs/visnik05_12.pdf.
2. Пахомова Т.І. Державно-приватне партнерство в Україні: навчальний посібник/ М.М. Іжа, Н.В. Піроженко, Пахомова Т.І, Крупник А.С. та інш. –Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. – 286 с.
3. Державне управління: підруч. : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред.. кол.: Ю. Ковбасюк [та ін.]. К.; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.

Відомості про авторів

Акімова Ю.М	здобувач вищої освіти, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Боліла С.Ю.	к.с-г.н., доцент кафедри менеджменту та маркетингу Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Виноградова Т.І.	старший викладач кафедри загальноекономічних дисциплін Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Волков М.Ю.	здобувач початкового рівня (короткого циклу) другого року навчання спеціальності "молодший бакалавр обліку і оподаткування" Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Володченко В.Г.	Магістрант спеціальності «Професійна освіта» Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Володченко С.В.	Магістрант спеціальності «Професійна освіта» Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Вольська О.М.	д. держ. упр., доц., професор кафедри публічного управління та адміністрування Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Гентош Б.С.	Магістрант спеціальності «Професійна освіта» Херсонський державний аграрно-економічний університет,

	м. Херсон
Зарецька А.С.	здобувач вищої освіти, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Карташова О.Г.	доцент кафедри публічного управління та адміністрування, к.е.н., Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Коновалов О.Л.	Старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування, к.і.н., Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Крамчанін О.В.	Асистент кафедри публічного управління та адміністрування., к.ю.н. Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Лобода О.М.	доцент кафедри менеджменту та інформаційних технологій, к.т.н., доцент Херсонський державний аграрно-економічний університет м. Херсон
Медвідь В.Ю.	д.е.н., проф., проф. кафедри економіки та підприємництва Сумський національний аграрний університет, м. Суми
Мул В.В.	здобувач вищої освіти, першого (бакалаврського) рівня 3 курс, спеціальність 101 «Екологія» Херсонський державний аграрно-економічний університет м. Херсон
Нікітенко С.В.	Доцент кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат історичних наук Херсонський державний аграрно-економічний університет,

Збірник тез. Том II

	м. Херсон
Панкратьєва Т.Л.	Старший викладач, Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Пічура І.О.	Аспірант, Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Пічура В.І.	д.с.-г.н., професор Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Потравка Л.О.	д.е.н., професор Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Рудік Н.М.	кандидат сільськогосподарських наук, доцент, Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Сапельнікова Н.Л.	кандидат економічних наук, професор Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Київ
Сімонцева Л.О.	Старший викладач, Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Скакун Ю.В.	здобувач першого (бакалаврського) рівня спеціальності "Публічне управління та адміністрування", Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон
Стеценко Я.Е.	Студент Сумський національний аграрний університет, м. Суми
Явтушенко А.В.	асистент кафедри публічного управління та адміністрування Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон

Збірник тез. Том II
Наукове видання

ЗБІРНИК ТЕЗ
IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Публічне управління та адміністрування
у процесах економічних реформ»
з дистанційною участю
ТОМ II

11 листопада 2020 року
(м. Херсон)

*Матеріали збірника подаються в авторській редакції
та друкуються мовою оригіналу*

**Відповідальність за достовірність змісту, фактів, графічних
матеріалів
покладається на авторів.**

Наукова редакція – Потравка Л.О., Карташова О.Г.
Відповідальні за випуск – Карташова О.Г.
Технічний редактор – Карташова О.Г.

Умов. друк. арк. 3,25

73006, м. Херсон, вул. Стрітенська, 23,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування
Сайт: www.ksau.kherson.ua
E-mail: office@ksau.kherson.ua